

**T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
ÇEVİRİBİLİM ANABİLİM DALI**

**İKİNCİ YABANCI DİL OLARAK ALMANCA OKUTULAN
ANADOLU LİSELERİNDE ÇEVİRİNİN ROLÜ (ADAPAZARI
ÖRNEKLEMİ)**

Hayriye YÜKSEL

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Danışman: Prof. Dr. İlyas ÖZTÜRK

HAZİRAN- 2022

T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

İKİNCİ YABANCI DİL OLARAK ALMANCA OKUTULAN
ANADOLU LİSELERİNDE ÇEVİRİNİN ROLÜ
(ADAPAZARI ÖRNEKLEMİ)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hayriye YÜKSEL

Enstitü Anabilim Dalı: Çeviribilim

“Bu tez 14/06/2022 tarihinde yüz yüze olarak savunulmuş olup aşağıdaki isimleri bulanan jüri üyeleri tarafından Oybirliği ile kabul edilmiştir.”

JÜRİ ÜYESİ	KANAATI
Prof. Dr. İlyas ÖZTÜRK	Başarılı
Dr. Öğr. Üyesi M. Zahit CAN	Başarılı
Dr. Öğr. Üyesi Fatıma GİMATDİNOVA	Başarılı

ETİK BEYAN METNİ

Enstitünüz tarafından Uygulama Esasları çerçevesinde alınan Benzerlik Raporuna göre yukarıda bilgileri verilen tez çalışmasının benzerlik oranının herhangi bir intihal içermediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve Etik Kurul Onayı gerektiği takdirde onay belgesini aldığımı beyan ederim.

Etik kurul onay belgesine ihtiyaç var mıdır?

Evet

Hayır

(Etik Kurul izni gerektiren araştırmalar aşağıdaki gibidir:

- Anket, mülakat, odak grup çalışması, gözlem, deney, görüşme teknikleri kullanılarak katılımcılardan veri toplanmasını gerektiren nitel ya da nicel yaklaşımlarla yürütölen her türlü araştırmalar,
- İnsan ve hayvanların (materyal/veriler dahil) deneysel ya da diğer bilimsel amaçlarla kullanılması,
- İnsanlar üzerinde yapılan klinik araştırmalar,
- Hayvanlar üzerinde yapılan araştırmalar,
- Kişisel verilerin korunması kanunu gereğince retrospektif çalışmalar.)

Hayriye YÜKSEL

14/06/2022

ÖNSÖZ

Bu çalışmanın yazılma aşamasında da benden desteklerini, deneyim ve tecrübelerini esirgemeyen, her zaman bana destek olup, tavsiyelerde ve önerilerde bulunan değerli danışmanım Prof. Dr. İlyas ÖZTÜRK hocama teşekkür eder, saygılarımı sunarım.

Her zaman olduğu gibi hem lisans eğitimim hem de yüksek lisans eğitimim boyunca her daim yanımda olan, benden desteklerini esirgemeyen, deneyim ve tecrübeleriyle bana her zaman yol gösteren ve rehberlik eden ve sık sık fikir ve düşüncelerine ihtiyaç duyduğum değerli hocam M. Zahit Can'a sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Hem yüksek lisans sürecimde hem de hazırlamış olduğum çalışmam boyunca benden maddi manevi desteklerini esirgemeyen sevgili aileme ve arkadaşlarıma teşekkür ederim.

Hayriye YÜKSEL

14/06/2022

İÇİNDEKİLER

KISALTMALAR	iii
TABLO LİSTESİ	iv
GRAFİK LİSTESİ	v
ÖZET	vii
ABSTRACT	viii
GİRİŞ	1
BÖLÜM I: YABANCI DİL EĞİTİMİ	4
1.1. Türkiye'de Yabancı Dil Eğitimi.....	5
BÖLÜM II: YABANCI DİL EĞİTİMİNDE KULLANILAN YÖNTEM VE TEKNİKLER	9
2.1. Yabancı Dil Öğretiminde Kullanılan Yöntemler.....	9
2.1.1. Dilbilgisi-Çeviri Yöntemi.....	9
2.1.2. Düzvarım Yöntemi.....	9
2.1.3. Doğal Yöntem.....	10
2.1.4. Bilişsel Yöntem.....	10
2.1.5. Doğrudan (Direkt) Yöntem.....	10
2.1.6. İşitsel-Dilsel Yöntem.....	11
2.1.7. Seçmeli Yöntem.....	11
2.1.8. Telkin Yöntemi.....	11
2.1.9. Danışmanlı (Grupla) Dil Yöntemi.....	12
2.1.10. Sessizlik Yöntemi.....	12
2.1.11. Tüm Fiziksel Tepki Yöntemi.....	12
2.2. Yabancı Dil Öğretiminde Kullanılan Teknikler.....	13
BÖLÜM III: İKİNCİ YABANCI DİL OLARAK ALMANCA	15
3.1. İkinci Yabancı Dil Kavramı.....	15
3.2. İkinci Yabancı Dil Olarak Almanca.....	16
BÖLÜM IV: ANKETLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ	21
4.1. Öğretmen Anketi.....	21
4.1.1. Anket Değerlendirmesi.....	21
4.2. Öğrenci Anketi.....	32

4.2.1. Anket Değerlendirmesi.....	33
BÖLÜM V: GÖRÜŞLER VE ÖNERİLER.....	41
5.1. Öğretmenlerin İkinci Yabancı Dil Olarak Almanca Hakkında Görüşleri.....	41
5.2. Öğrencilerin İkinci Yabancı Dil Olarak Almanca Hakkında Görüşleri.....	43
SONUÇ.....	45
KAYNAKÇA.....	49
EKLER.....	51
ÖZGEÇMİŞ.....	60

KISALTMALAR

MEB: Millî Eğitim Bakanlığı

TABLO LİSTESİ

Tablo 1: İkinci Yabancı Dil Olarak Almanca Dersi A1 Seviyesi Yıllık Plan Örneği.....19

GRAFİK LİSTESİ

Grafik 1: Katılımcıların Mezuniyet Bilgisi	22
Grafik 1: Katılımcıların Hizmet Yılı Bilgileri	23
Grafik 3: Katılımcıların Çalıştıkları Kurum Bilgisi	23
Grafik 4: Katılımcıların Cinsiyet Bilgisi	24
Grafik 5: Katılımcıların Yaş Aralıkları	24
Grafik 6: Katılımcıların Almanca Konuşulan Bir Ülkede Bulunup Bulunmadıkları Bilgisi.....	25
Grafik 7: Katılımcıların Almaca dışında Bildikleri Diller	25
Grafik 8: Katılımcıların Ders Saat Süresi Hakkındaki Görüşleri	26
Grafik 9: Katılımcıların Ders Kitabı Hakkındaki Görüşleri	26
Grafik 10: Katılımcıların Kullandıkları Kaynaklar	27
Grafik 11: Katılımcıların Dil Öğretimi ile İlgili Özel Çalışmaları	28
Grafik 12: Katılımcıların Takip Ettikleri Kaynaklar	28
Grafik 13: Katılımcıların Öğrencilerin Başarısını Ölçmede Kullandıkları Teknikler....	29
Grafik 14: Derslerin İşlenişinde Ağırlık Verilen Metotlar	30
Grafik 15: Derslerin İşlenişinde Kullanılan Öğretim Teknikleri	30
Grafik 16: Öğrencilerin Yabancı Dil Öğrenmesini Olumsuz Yönde Etkileyen Faktörler.....	31
Grafik 17: Almanca Eğitimi Sonrası Hedeflenen Seviye	32
Grafik 18: Katılımcıların Dersi Sevdirmek İçin Yaptıkları	33
Grafik 19: Derslerde Çeviri Uygulamalarına Dair Bilgiler	34
Grafik 20: Katılımcıların Yaş Aralığı	35
Grafik 21: Katılımcıların Öğrenim Gördükleri Sınıf	35
Grafik 22: Katılımcıların Cinsiyeti.....	36
Grafik 23: Katılımcıların Öğrenim Gördükleri Okul.....	36
Grafik 24: Öğrenilen Yabancı Diller.....	37
Grafik 25: Almanca Eğitimi Hakkında Görüşler.....	38
Grafik 26: Katılımcıların Derslerde Ağırlık Verilmesini İstedikleri Metotlar	38
Grafik 27: Derslerde Ağırlık Verilen Teknikler	39
Grafik 28: Katılımcıların Derslerin İşlenişine Dair Görüşleri	40
Grafik 29: Katılımcıların Çeviri Yapmayı Sevip Sevmediklerine Dair Bilgi	40

Grafik 30: Katılımcıların Çeviribilim ya da Mütercim-Tercümanlık Bölümleri Hakkındaki Bilgileri	41
Grafik 31: Katılımcıların Çeviribilim ya da Mütercim-Tercümanlık Bölümlerindeki Akademisyenler Hakkındaki Bilgileri	41
Grafik 32: Katılımcıların Çeviribilim ya da Mütercim-Tercümanlık Bölümlerindeki Öğrenciler Hakkındaki Bilgileri.....	42
Grafik 33: Katılımcıların Bu Bölümleri Tercih Etmek İsteyip İstemediklerine Dair Bilgi.....	43
Grafik 34: Katılımcıların Çevirmen Olmayı İsteyip İstemediklerine Dair Bilgi	43

ÖZET

Başlık: İkinci Yabancı Dil Olarak Almanca Okutulan Anadolu Liselerinde Çevirinin Rolü (Adapazarı Örnekleme)

Yazar: Hayriye YÜKSEL

Danışman: Prof. Dr. İlyas ÖZTÜRK

Kabul Tarihi: 14/06/2022

Sayfa Sayısı: viii (ön kısım) + 53 (ana kısım) + 9 (ek)

Türkiye’de yabancı dil öğretimi, uzun zamandır bir tartışma konusudur. “Türkiye’de neden yabancı dil öğretemiyoruz?” veya “Öğrencilerimiz neden yabancı dilde iletişim kuramıyor?” sorularının cevapları henüz tam olarak verilememektedir.

Bu çalışmada Sakarya’da ikinci yabancı dil olarak Almanca eğitimi incelenmiştir. Bu çalışmanın temel amacı, ikinci yabancı dil olarak Almanca eğitimi alanında son gelişmelerden haberdar olmak, Almanca eğitimi uygulanırken hangi yöntem ve tekniklerin kullanıldığını öğrenmek ve verilen bu eğitimde çevirinin yerini tespit edebilmektir. Bu çalışmada verilen Almanca eğitiminin yanında derslerde çeviri yöntemlerinin ne kadar kullanıldığı, çeviriye ne kadar ihtiyaç duyulduğu araştırılacaktır. Aynı zamanda bu öğrencilerin Çeviribilim ya da Mütercim Tercümanlık bölümlerine karşı farkındalık kazanması hedeflenmektedir. Bu çalışma yapılan analizler sonucunda eğitime katkı sağlamayı ve eğitimde iyileştirme yapmayı hedeflemektedir. Bu araştırmanın sonunda öğrencilerin derste gördükleri çeviri çalışmaları sonucunda Mütercim Tercümanlık veya Çeviribilim bölümlerindeki yatkınlıkları araştırılacaktır. Buna göre araştırılan liselerdeki öğrenci profilinin adı geçen bölümlere yatkınlığı veya uzaklığı gözlemlenecektir.

Araştırma kapsamında Millî Eğitim Bakanlığından elde edilen bilgilere göre Sakarya ili Adapazarı ilçesinde bulunan 2.Yabancı Dil olarak Almanca okutulan Anadolu liseleri tespit edilecektir. Ayrıca anket yöntemiyle sorular hazırlanacak, öğretmenlerin Almanca eğitimi hakkındaki görüşleri alınacaktır. Bu çalışma kapsamında Sakarya ili Adapazarı ilçesinde yer alan toplam 3 tanesi devlet okulu, 3 tanesi özel okul olmak üzere toplam 6 okulda görev yapmakta olan Almanca öğretmenlerinden elde edilen veriler analiz edilecektir. Bu liselerde okuyan öğrencilerin çeviribilim bölümlerine gelme ihtimali olan öğrenciler olduğunu varsayarsak, öğrencilerin de çeviribilim bölümlerine ve Almanca derslerine tutumlarını öğrenmek amacıyla bir anket çalışması da kendileriyle yapılacaktır.

Bu anket çalışması yalnızca ikinci yabancı dil olarak Almanca eğitimi almakta olan lise öğrencileri ile yapılacaktır. Aynı zamanda bu öğrencilerin çeviribilim ya da mütercim tercümanlık bölümlerine karşı farkındalık kazanması hedeflenmektedir. Elde edilen bulgulara göre sonuç bölümünde düşünce ve önerilere yer verilecektir.

Anahtar Kelimeler: Yabancı Dil Eğitimi, Türkiye’de Yabancı Dil Eğitimi, İkinci Yabancı Dil Eğitimi, İkinci Yabancı Dil Olarak Almanca, Çevirinin Rolü

ABSTRACT

Title of Thesis: The Role of Translation in Anatolian High Schools Teaching German as a Second Foreign Language (Adapazarı Sample)

Author of Thesis: Hayriye YÜKSEL

Supervisor: Prof. Dr. İlyas ÖZTÜRK

Accepted Date: 14/06/2022

Number of Pages: viii (front) + 53 (main part) + 9 (attachment)

Foreign language teaching in Turkey has been a controversial topic for a long time. “Why can't we teach foreign languages in Turkey?” or “Why can't our students communicate in a foreign language?” The answers to the questions are not yet fully given.

In this study, German education as a second foreign language in Sakarya was examined. The main purpose of this study is to be informed about the latest developments in the field of German as a second foreign language education, to learn which methods and techniques are used in German education and to determine the place of translation in this training. In addition to the German education given in this study, how much translation methods are used in the lessons and how much translation is needed will be investigated. At the same time, it is aimed that these students will be aware of the departments of Translation Studies or Translation and Interpretation. This study aims to contribute to education and make improvements in education as a result of the analyzes made. At the end of this research, students' aptitudes in Translation and Interpretation or Translation Studies departments will be investigated as a result of the translation studies they have done in the course. Accordingly, the tendency or distance of the student profile in the researched high schools to the aforementioned departments will be observed.

According to the information obtained from the Ministry of National Education within the scope of the research, Anatolian high schools in the Adapazarı district of Sakarya province, where German is taught as a second foreign language, will be determined. In addition, questions will be prepared by the survey method and teachers' opinions on German education will be taken. Within the scope of this study, data obtained from German teachers working in 6 schools, 3 of which are public schools and 3 of which are private schools, in Adapazarı district of Sakarya province will be analyzed. Assuming that the students studying in these high schools are likely to come to translation studies departments, a survey will also be conducted with them in order to find out the attitudes of the students towards translation studies departments and German courses.

This survey will only be conducted with high school students studying German as a second foreign language. At the same time, it is aimed that these students gain awareness about translation studies or translation and interpreting departments. According to the findings, thoughts and suggestions will be included in the conclusion section.

Keywords: Foreign Language Education, Foreign Language Education in Turkey, Second Foreign Language Education, German as a Second Foreign Language, The Role Of Translation

GİRİŞ

Günümüzde yabancı dile verilen önem gün geçtikçe artmaktadır. İçinde bulunduğumuz bilim ve teknoloji çağında yabancı dil öğretimine ihtiyaç giderek artmaktadır. Artık yabancı dil bilmek hobi değil bir gerekliliktir. Turizmin giderek önem kazanması, uluslararası ilişkilerin yoğunlaşması teknoloji ve bilimin geliştiği günümüz çağında herkesin en az bir yabancı dil bilmesi gerekmektedir.

Demirel'e göre; öğrencilerin en az bir yabancı dil bilmeleri önemsendiği için Türkiye'de yabancı dil dersleri okullarda zorunlu hale getirilmiştir. Türkiye'de ilköğretimden başlayarak üniversite dahil olmak üzere yabancı dil eğitime oldukça önem verilmektedir. Yıllardan beri yabancı dil eğitimi adına pek çok eğitim uygulamaları denenmiştir. (Demirel 2021, s. 10)

Yabancı dil denildiğinde akla ilk gelen dil İngilizcedir. Türkiye'de okullarda bir yabancı dilin dışında ikinci yabancı dil dersleri de verilmektedir. Ülkemizde ikinci yabancı dil olarak verilen dil genellikle Almanca olmuştur. Öğrenci bir yabancı dili bildikten sonra ikinci yabancı dili öğrenmesi çok daha kolaydır. Ülkemizde MEB'e bağlı devlet okullarında ikinci yabancı dil eğitimi Anadolu ve Fen liselerinde, özel okullarda ise anaokulu itibariyle başlamaktadır. Özel okulların son zamanlarda çok daha fazla tercih edilmelerinin en büyük sebepleri yabancı dil alanında yaptıkları çalışmalar ve verdikleri yabancı dil eğitimleridir.

Bu çalışmada ikinci yabancı dil olarak Almanca dersleri incelenmiştir. Adapazarı örneğinde toplamda 6 okul ile görüşülüp hem öğrenci hem de öğretmenlere yönelik anket uygulamaları yapılmıştır. Almanca derslerinde çevirinin etkisi ve öğrencilerin çeviri ya da çeviribilim bölümlerine olan yatkınlıklarının tespit edilmesi hedeflenmektedir. Çalışmanın birinci bölümünde yabancı dil eğitimi hakkında bilgiler verilmiştir. Daha sonra ise Türkiye'de yabancı dil eğitime değinilmiştir. İkinci bölümde ise yabancı dil öğretiminde uygulanan yöntem ve tekniklere yer verilmiştir. Bu yöntem ve teknikler açıklamalarıyla ikinci bölümde mevcuttur. Çalışmanın üçüncü bölümünde ilk olarak ikinci yabancı dil kavramı açıklanmıştır. Ardından ikinci yabancı dil olarak Almanca hakkında bilgiler verilmiştir. Uygulanan anketlerin değerlendirilmesi dördüncü bölümde mevcuttur. Beşinci bölümde ise görüş ve öneriler bulunmaktadır.

Bu çalışma yapılan analizler ve elde edilen bulgular sonucunda eğitime katkı sağlamayı hedeflemektedir.

Çalışmanın Konusu

Bu çalışmanın konusu ikinci yabancı dil olarak Almanca okutulan Anadolu liselerinde çevirinin rolüdür. Bu çalışma kapsamında Sakarya ilinde bulunan 3 özel okul, 3 devlet okulu olmak üzere toplamda 6 okulda bulunan lise öğrencileri ve Almanca öğretmenleri ile anket çalışması yapılarak Almanca derslerinde çevirinin etkisi ve öğrencilerin çeviri ya da çeviribilim bölümlerine olan yatkınlıklarının tespit edilmesi hedeflenmektedir.

Çalışmanın Önemi

Bu çalışmada verilen Almanca eğitiminin yanında derslerde çeviri yöntemlerinin ne kadar kullanıldığı, çeviriye ne kadar ihtiyaç duyulduğu araştırılacaktır. Aynı zamanda bu öğrencilerin Çeviribilim ya da Mütercim Tercümanlık bölümlerine karşı farkındalık kazanması hedeflenmektedir. Bu araştırmanın sonunda öğrencilerin derste gördükleri çeviri çalışmaları sonucunda Mütercim Tercümanlık veya Çeviribilim bölümlerindeki yatkınlıkları araştırılacaktır.

Çalışmanın Amacı

Bu çalışmanın temel amacı, ikinci yabancı dil olarak Almanca eğitimi alanında son gelişmelerden haberdar olmak, Almanca eğitimi uygulanırken hangi yöntem ve tekniklerin kullanıldığını öğrenmek ve verilen bu eğitimde çevirinin yerini tespit edebilmektir. Bu çalışmada verilen Almanca eğitiminin yanında derslerde çeviri yöntemlerinin ne kadar kullanıldığı, çeviriye ne kadar ihtiyaç duyulduğu araştırılacaktır. Aynı zamanda bu öğrencilerin Çeviribilim ya da Mütercim Tercümanlık bölümlerine karşı farkındalık kazanması hedeflenmektedir. Bu araştırmanın sonunda öğrencilerin derste gördükleri çeviri çalışmaları sonucunda Mütercim Tercümanlık veya Çeviribilim bölümlerindeki yatkınlıkları araştırılacaktır. Buna göre araştırılan liselerdeki öğrenci profilinin adı geçen bölümlere yatkınlığı veya uzaklığı gözlemlenecektir.

Çalışmanın Özgünlüğü

Çalışma ikinci yabancı dil olarak Almancanın derslerde işlenişi hakkında bilgi edinmek ve çevirinin yerini, çevirinin derslere ne kadar yansıdığını tespit etmek amacıyla yapılmıştır. Bu sebeple Sakarya’da bulunan 3 devlet okulu ve 3 özel okul belirlenmiş, bu okullardaki Almanca öğretmenleri ve lise öğrencileri ile konuya ilişkin anketler yapılmıştır. Aynı zamanda özel okul ve devlet okullarında ikinci yabancı dil olarak Almanca derslerini nasıl işlediğini araştırılıp aradaki farklılıklar belirlenmiştir. Çalışmanın eğitime katkı sağlaması ve öğrencilerin çeviribilim ve mütercim-tercümanlık bölümlerine karşı farkındalık kazanması hedeflenmiştir. Eğitim alanında atılması gereken adımlara değinilmesi, bu bağlamda öneriler sunulması çalışmayı özgün kılmaktadır.

Çalışmanın Yöntemi

Bu çalışmada içerik analizi yöntemi kullanılarak Millî Eğitim Bakanlığında alınan bilgilere göre Sakarya ili Adapazarı ilçesinde bulunan ve ikinci yabancı dil olarak Almanca okutulan Anadolu Liseleri tespit edilecektir. Elde edilen sonuçlara göre adı geçen ilçede toplamda 9 okulla görüşülecek, Almanca ders uygulamaları incelenecektir. Ayrıca bu çalışmada anket yöntemi kullanılarak Almanca öğretmenlerinin Almanca eğitimi hakkında görüşleri alınacaktır. Bunun dışında bir anket uygulaması da öğrenciler için hazırlanmış, bu sayede öğrencilerin Almanca derslerine, çeviribilim ya da mütercim tercümanlık bölümlerine karşı da tutumları incelenecektir. Bu anket çalışması yalnızca dil bölümlerini tercih etmiş olan 12.sınıf öğrencileriyle yapılacaktır. Aynı zamanda bu noktada öğrencilerin çeviribilim ya da mütercim tercümanlık bölümlerine karşı farkındalık kazanması hedeflenmektedir. Anketlerin veri analizleri yapılarak sonuç bölümünde görüş ve önerilere yer verilecektir. Sonuç bölümünde verilen düşünce ve önerilerle bu çalışma, eğitim alanına katkı sağlamayı ve eğitimde iyileştirme yapmayı hedeflemektedir.

Bu çalışma “pandemi dönemine” rastladığı için hedeflenen sonuçlara ulaşamamıştır. Sakarya ili Adapazarı ilçesinde bulunan tüm Anadolu liseleriyle görüşülememiş bu bakımdan çalışma okul, öğrenci ve öğretmen sayısı ile sınırlı tutulmuştur.

BÖLÜM 1: YABANCI DİL EĞİTİMİ

Günümüzde yabancı dil eğitimi oldukça büyük bir önem taşımaktadır. İnsanlar iletişim kurabilmek için dile ihtiyaç duyar. Globalleşen dünyada iletişim dil ile sağlanmaktadır. Teknolojinin her gün yeniden gelişmesi ve değişmesi sayesinde dünyanın her bir yanından tüm bilgilere kolayca ulaşabilmekteyiz. Teknoloji çağında olmamız da yabancı dil bilmeyi zorunlu kılmaktadır. Gelişen teknoloji ve ticaretin dışarısında kalmamak için her bireyin mutlaka en az bir yabancı dil bilmesi gerekmektedir. Her birey kendi anadilini, kültürünü ve tarihini de yok saymadan çağa ayak uydurmalıdır. Bir dilin yalnızca kurallarını öğrenmek yeterli değildir. Her dilin kendine özgü bir yapısı vardır. O dile hâkim olabilmek için yapısı, kültürü hakkında da bilgi sahibi olmak gerekmektedir.

Bir kişinin yabancı dil öğrenebilmesi için öncelikli olarak anadilini çok iyi bilmesi gerekmektedir. Çünkü henüz anadilini bilmeyen birisi yabancı dili de doğru bir şekilde öğrenemeyecektir. Yabancı dil öğrenmek günümüzde artık bir hobi değil gerekliliktir. Günümüzde yabancı dil her alanda karşımıza çıkmaktadır. Sürekli yenilenen ve globalleşen bu dünyada dil bilmek her zaman bir adım öne geçmek demektir. Bir ya da birden fazla yabancı dil bilen bir kişi kendisini daha iyi ifade eder ve çok yönlü düşünebilir. Yaratıcıdır, oldukça hızlı öğrenmeye başlar ve kelime haznesi gelişir. Bütün bunlara sahip olan bir insan kendisine daha fazla güvenir, özgüvenli ve nitelikli bir insan haline gelir. Dolayısıyla tüm bunlar kişinin hem günlük hayatını kolaylaştırır hem de iş hayatına oldukça büyük bir katkı sağlar. Günümüzde yabancı dil eğitimine oldukça erken yaşlarda başlanmaktadır. Çoğu okulda ya da aileler tarafından yapılan yönlendirmeler sayesinde gerçekleşmektedir. Artık İngilizce neredeyse dünya ülkeleri açısından öğrenilmesi neredeyse zorunlu olan bir dildir. Çoğu ülkede neredeyse anadil haline gelmiştir. Bu noktada ise ikinci yabancı dil kavramı ortaya çıkmaktadır. Yaşadığımız çağda ikinci bir yabancı dil bilmek çok büyük bir avantajdır. Kişi böylece kendisini çok daha fazla geliştirebilir; iş ve özel hayatına oldukça büyük bir fayda sağlayabilir. Öğrenilecek ikinci yabancı dil tercihi ise; bulunulan ülkelere göre (ekonomi, tarih, politika, okullarda verilen ikinci yabancı dil dersleri vs. gibi durumlar) değişiklik göstermektedir.

Başarılı olmak ve çağa ayak uydurabilmek için mutlaka erken yaşta yabancı dil eğitimine başlanmalıdır. Yabancı dil öğreniminde kişi belli bir seviyeye geldikten sonra mutlaka

ikinci bir yabancı dil öğrenimine başlamalıdır. Bu kişinin kariyeri için oldukça faydalı olacak, çok daha fazla iş imkanları sunacaktır. Erken yaşta yabancı dil eğitimine başlamanın önemi çok daha fazladır. Çocukların küçük yaşta yabancı dil edinebilmesi oldukça kolaydır. Hatta bazı okullarımızda çift dilli eğitim verilmekte, yabancı dilin (İngilizce) yanında ikinci bir yabancı dil öğretilmektedir. Bu da erken yaşta yabancı dil öğrenmeye başlayan öğrenciler için müthiş bir fırsattır. Demirkan'a göre günümüzde özel okullara artan talebin en büyük sebebi yabancı dil eğitimleridir. Özel okullardan mezun olan birçok öğrenci yabancı dille eğitim yapan üniversitelerin hazırlık sınıfı muafiyet sınavlarında başarılı olmakta ve herhangi bir yabancı dil desteğine ihtiyaç duymamaktadırlar. (Demirkan 2008, s. 19). Ancak yabancı dil maalesef ki kullanılmayınca unutulabilen bir şeydir. Bu yüzden mutlaka yabancı yazı, makale, kitap okuyarak ya da dizi/film izleyerek, yabancı arkadaşlar edinip onlarla iletişim kurarak, online platformlarda interaktif uygulamalar kullanarak ya da oyunlar oynayarak desteklenmelidir. Bu şekilde öğrenilen yabancı diller unutulmaz hatta daha da ilerletilebilir.

1.1. Türkiye'de Yabancı Dil Eğitimi

Türkiye'de yabancı dil eğitimi uzun yıllardır tartışma konusudur. Çelebi'ye göre yıllarca ortaöğretimden başlayıp tüm eğitim hayatı boyunca devam eden yabancı dil eğitimi maalesef ki yeterli seviyeye ulaşamamıştır. Yıllar içerisinde çeşitli eğitim politikaları uygulansa da hedeflenen seviyeye henüz ulaşamamıştır. (Çelebi 2006, s. 286)

Peki Türkiye'de öğrenciler nasıl yabancı dil öğreniyor ya da öğrenemiyor? Yıllardır bu konu hakkında yazılan makaleleri, dergileri incelediğimizde ya da tecrübelerimizi göz önüne aldığımızda yabancı dil derslerinde çoğunlukla gramer kurallarının öğretildiğini söyleyebiliriz. Yabancı dil bir iletişim olarak görülmemektedir. Yabancı dille iletişim kurabilmek öğrenciler için genellikle bir kâbus haline gelmiş, öğrenciler her zaman yabancı dil konuşmaktan kaçınmışlardır. Çünkü yıllardır bizlere dilbilgisi kuralları öğretilmektedir. Derslerde ya da sınavlarda iletişime dayalı dinleme, konuşma, yazma gibi herhangi bir bölüm bulunmamaktadır. Paker'e göre bütün bunlar yerine genellikle derslerde kelime ezberleme, bir kelimeyi defalarca yazma, dilbilgisi kurallarına göre cümle oluşturma ya da kitaptaki metinlerin kelime kelime çevirisinin yapılması gibi uygulamalar vardır. (Paker 2012, s. 90) Bu durumda da öğrenciler yabancı dil

derslerinden sıkılmakta, kurallar gereği dersi zor bulmakta ve o dersten olabildiğinde uzaklaşma çabası ve stresi içine girmektedir. Derslerde yapılan tüm bu uygulamalar öğrencinin günlük hayatına yansımamaktadır. Halbuki yabancı dil dersleri öğrencinin günlük yaşamında kullanabileceği, onu geleceğe hazırlayan, günlük, doğal ortamında da kullanabileceği bir dil olmalıdır. Tüm bu uygulamaların tam aksine yaşayarak öğrenme modeli yabancı dil derslerinde kesinlikle benimsenmelidir.

Türkiye’de yabancı dil olarak öğretilen dil uzun yıllardır İngilizcedir. Millî Eğitim Bakanlığına bağlı devlet okullarında İngilizce dersleri çeşitli olarak denenilen eğitim politikaları sonucunda son olarak ikinci sınıfa kadar düşürülmüştür. Yabancı dil eğitimi ikinci sınıfta haftada 2 ders saati olmak kaydıyla başlamaktadır. Dördüncü ve beşinci sınıflarda haftada 3 ders, ortaokulda ise 4 ders saati olarak devam etmektedir. Ortaöğretimde ise ders saatleri okullara göre değişkenlik göstermektedir. Liselerde ise bu ders saati Anadolu liseleri için haftada 6, düz liseler için ise haftada 3 ders saatidir. Anadolu liselerinde ikinci yabancı dil olarak Almanca dersleri verilmektedir. Almanca derslerinin ise ders saatleri haftada 2 ile sınırlandırılmıştır. Tabii ki özel okullarda durum çok daha farklıdır. Özel okulların kendi eğitim stratejilerine göre yabancı dil dersleri değişkenlik göstermektedir ancak devlet okullarından oldukça fazla yabancı dil derslerine sahiptirler. Örneğin Sakarya’da bulunan bir özel okulun yabancı dil derslerini incelediğimizde çift dilli eğitim programı olduğunu görmekteyiz. Buna göre anasınıfından başlayarak lise de dahil olmak üzere yoğun yabancı dil dersleri verildiğini söylemek yanlış olmaz. Bahsedilen özel okulun ders saatlerini incelediğimizde ise;

- Anasınıflarında yabancı öğretmenlerin eşliğinde haftada 19 ders saati İngilizce ve haftada 2 ders saati ikinci yabancı dil olarak Almanca,
- İlkokulda haftada 10 ders saati Türk İngilizce öğretmeni, 5 ders yabancı öğretmen ile İngilizce dersi ve 2 ders Almanca,
- Ortaokulda 14 ders saati Türk İngilizce öğretmeni, 3 ders saati yabancı öğretmen ile ve 2 ders saati Almanca,
- Lisede ise 8 ders saati Türk İngilizce öğretmeni, 4 ders saati yabancı öğretmen ile ve 2 ders saati Almanca dersleri verildiğini görmekteyiz.

Ersan’a göre Türkiye’de yabancı dil öğretimini güçleştiren pek çok unsur vardır. Bu unsurları sıralayacak olursak;

- Fiziksel şartlar
- Öğrenci özellikleri
- Öğretmen özellikleri
- Okul özellikleri
- Aile özellikleri
- Öğretim programları
- Öğretim teknik ve yöntemleri

Yabancı dil becerileri gibi pek çok neden yabancı dil öğretimini zorlaştırmaktadır. Bu şartların oluşturulması yabancı dil öğretimini biraz da olsa kolaylaştıracaktır. (Ersan 2019, 60-93) Devlet ya da özel okul ayrımı yapılmaksızın öğretmenin mutlaka hedef dili aktif olarak kullanması gerekmektedir. Öğrenci ne kadar yabancı dille iç içe olursa o kadar erken yaşta yabancı dil öğrenmenin avantajlarından bahsedilebilir. Bu sebeple öğretmen direkt olarak dilbilgisi kurallarını öğretmek ya da müfredat yetiştirmek gibi kaygıları olmamalıdır. Öğrencilerin yaş grupları göz önüne alınarak onlarla sürekli iletişim içinde olmaya, hedef dili kullanmaya ve kullandırmaya özen göstermelidir. (Ersan 2019, s. 50)

Tüm bu edinilen bilgiler ışığında Türkiye’de devlet okullarının tam tersine özel okullarda yabancı dil ders saatlerinin daha fazla olduğunu görmekteyiz. Ayrıca özel okullarda öğrenciler direkt olarak yabancı öğretmenlerle iletişim halindedir. Bu öğrencilerin pratik konuşmasına çok büyük bir katkı sağlamaktadır. Aynı şekilde devlet okullarında İngilizce dersleri ikinci sınıfta başlarken özel okullarda anasınıflarında başlamaktadır. Özel okullarda öğrenciler 4 yaş itibari ile yoğun İngilizce derslerine maruz kalmaktadır. Derslerin haricinde teneffüslerde, yemeklerde vs. yabancı öğretmenler hep öğrencilerle birlikte olduğu için sürekli dile maruz kalma durumu vardır. Yalnızca İngilizce değil bu erken yaşta Almanca dersleri de görmektedirler. İkinci yabancı dil olarak Almanca dersleri özel okullarda anasınıfından başlayarak lise de dahil olmak üzere tüm sınıflarda haftada iki ders saati olmak üzere verilmektedir. Öğrenciler iki dili aynı anda öğrenmektedirler. İki dili aynı anda öğrenmenin 4-5 yaşlarında bir öğrenci için çok fazla faydası vardır. Öğrenciler yabancı dil kavramına hatta ikinci yabancı dil kavramına karşı farkındalık kazanmaktadırlar. Bu sayede öğrenciler erken yaşta yabancı dil öğrenmekte, kulak aşinalığı kazanmakta ve erken yaşta pratik konuşma yapma fırsatı

yakalamaktadırlar. Yukarıda bahsedilenler göz önünde bulundurulduğunda özel okula giden bir öğrencinin devlet okuluna giden bir öğrenciye göre yabancı dil açısından çok büyük avantajları olduğunu söyleyebiliriz. Özel okul öğrencileri diğer okul öğrencilerine göre çok daha fazla yabancı dile maruz kalmakta ve yabancı öğretmenlerle iletişim kurabilmektedirler.

BÖLÜM 2: YABANCI DİL EĞİTİMİNDE KULLANILAN YÖNTEM VE TEKNİKLER

2.1. Yabancı Dil Öğretiminde Kullanılan Yöntemler

2.1.1. Dilbilgisi-Çeviri Yöntemi

Dilbilgisi-Çeviri yöntemi yabancı dil öğretiminde kullanılan en eski yöntemlerden biridir. Bu yöntemin amacı öğrencilerin dilbilgisi kurallarını eksiksiz bir şekilde öğrenmeleridir. Bunun devamında ise kaynak dilden hedef dile ya da hedef dilden kaynak dile kelime kelime çevirinin yapılmasıdır. (Okutucu 2019, s. 32) Bu şekilde yabancı dil öğrenimi gerçekleşecektir.

Dilbilgisi-çeviri yönteminde dilbilgisi kuralları detaylı bir şekilde açıklanır ve sonrasında çeviri gerçekleşir. Bu yöntemle yabancı dil öğretimi esnasında anadil ve yabancı dil birlikte kullanılmaktadır. Bu yöntemin genel özelliklerine baktığımızda kurallara dayalı olduğunu görmekteyiz. Dolayısıyla dilbilgisi-çeviri yöntemiyle yabancı dil öğretiminde konuşma becerisinin geliştirilmesine dair bir uygulama yapılmadığını söylemek yanlış olmaz.

2.1.2. Düzvarım Yöntemi

Düzvarım yöntemi dilbilgisi-çeviri yönteminin tam aksine sözlü dile ağırlık veren ve konuşma becerisinin gelişmesine yönelik uygulamaların yapıldığı bir yöntemdir. Bu yöntemde anadile yer verilmez. Aksine hedef dil anadil gibi kullanılmalıdır ve öğretilmelidir. Direkt olarak anadil kullanmadan yabancı dille iletişime geçilir. Belirli bir kurala dayalı değildir. Öğretilmek istenen sözcükler etkili ve basit bir şekilde öğrenciye verilmelidir. (Şahin 2006, s. 17)

Bu bilgiler ışığında düzvarım yönteminin dilbilgisi-çeviri yöntemine karşı bir tepki olarak ortaya çıktığını söylemek yanlış olmaz. Dilbilgisi-çeviri yöntemi kurallara dayalı ve hem anadil hem de hedef dil kullanılarak öğretilen bir yöntemdir fakat düzvarım yöntemi kuralları dikkate almayan, anadile kesinlikle yer vermeyen doğrudan yabancı dille iletişime geçilen bir yöntemdir. Bu durumda öğrenci sürekli öğretilmek istenen dile de maruz kalacağı için düzvarım yöntemiyle öğretilen bir yabancı dilden daha fazla verim alacaktır.

2.1.3. Doğal Yöntem

Doğal yöntem dilbilgisi-çeviri yönteminde karşılaşılan sorunları çözmeye yönelik bir yöntemdir. Bu yöntemde de amaç konuşma dilinin geliştirilmesidir. Anadil kullanımına yer verilmez. Bu yöntemi kullanan öğretmenin hedef dili anadili olması gerekmektedir. Yani öğretmenler o dili anadili olarak konuşan yabancı öğretmenler olmalıdır. Dinleme ve konuşmanın ağırlıklı olduğu bir yöntemdir. (Şahin 2006, s.17)

Doğal yöntemin özelliklerini sıralayacak olursak;

- Hedef dil kullanılır.
- Anadile yer verilmez.
- Konuşma ve dinleme ön plandadır.
- Öğrencilerin konuştuklarını sürekli tekrar ettikleri bir yöntemdir.
- Video, oyun vs. gibi eğlenceli materyaller kullanılabilir.

2.1.4. Bilişsel Yöntem

Bilişsel yöntem yabancı dilde yeni bilgilerin depolanması ve eski bilgilerin yeniden anlam kazanmasını ifade etmektedir. Öğrenilen sözcüğün yeni bir anlam kazanabilmesi için eskiden var olan ve yeni öğrenilen bilgilerin harmanlanması ve bütünleşmesi gerekmektedir. Bu yöntemde dört temel beceri de aktif bir şekilde kullanılmaktadır. Bireysel olarak ya da grup çalışmaları yapılabilir. Ancak bu yöntem yabancı dil öğrenmeye yeni başlayan bir öğrenci için zor olabilir. Çünkü yabancı dil öğrenmeye yeni başlayan bir öğrencinin öğrendiği bilgileri kavraması zaman alacaktır. Bir süre geçtikten sonra öğrendiklerini pekiştirip anlamlı hale getirebilir. (Memiş-Erdem 2013, s. 305) Bu yöntem ezbere dayalı değildir aksine anlamlı öğrenme esas alınır.

2.1.5. Doğrudan (Direkt) Yöntem

Doğrudan yöntem öğrencilerin dolaysız olarak doğrudan hedef dille iletişim içinde oldukları ve hedef dile maruz kaldıkları bir yöntemdir. Bu yöntemde anadil kullanımına ve çeviri yapmaya izin verilmez. Bu yöntem daha çok konuşma becerisini geliştirmeye yöneliktir. Dolayısıyla öğretilmek istenen hedef kelimeler yeni kelimeler ya da gramer kalıpları da olsa her bilgi sözlü olarak öğretilir. (Okutucu 2019, 34)

Derslerde kısa diyaloglar, kısa hikayeler, masallar ya da fıkralara yer verilebilir. Anadil kullanımına izin verilmediği için bu hem öğrenci için hem de öğretmen için başlarda zor bir yöntem gibi görünse de öğrencinin direkt olarak hedef dile maruz kalması öğrenmesini kolaylaştıracaktır. Bu aşamada öğretmen jest ve mimikleriyle dersi destekleyebilir.

2.1.6. İşitsel-Dilsel Yöntem

İşitsel-Dilsel yönteme göre dilbilgisi yalnızca kurallara dayanmaz. Tam tersi sürekli tekrar yapılan cümlelerin öğrenilmesiyle gerçekleşir. Bu yöntem bol tekrara dayalıdır. Bu yöntemde okuma ve yazmadan çok konuşma ve dinleme becerileri ön plandadır. İşitsel-dilsel yöntem de de anadil kullanımına izin verilmez. Dilbilgisi kuralları basit diyaloglarla açıklanmaya çalışılır.

2.1.7. Seçmeli Yöntem

Seçmeli yöntem öğrencilerin öğrenme ihtiyaçlarına göre seçilen yöntemlerin birbiriyle uyuşturulmasıyla elde edilmektedir. Seçmeli yöntemde hem anadil hem de hedef dil kullanılabilir. Özellikle belli bir yönteme bağlı değildir. Yöntemler öğrencinin daha çok verim alabilmesi adına karma bir hale getirilip kullanılır. Bu yöntemde başlangıçta çeviri kullanılmaz. Çünkü çevirinin daha üst düzey olduğunu ve ileri aşamalarda kullanılabileceği düşünülmektedir. Bu yöntemi uygulayacak öğretmenin de tüm yabancı dil öğretim yöntemleri hakkında geniş bir bilgi birikimine sahip olması gerekmektedir.

2.1.8. Telkin Yöntemi

Telkin yönteminde amaç öğrenciye uygun bir ortam hazırlayarak öğrenmesini sağlamaktır. Öğrenme ortamı düzenlenir, renkli tablolar, duvarlar, mobilyalar ve dekoratif eşyalar kullanılır. Amaç psikolojik olarak öğrenciyi mutlu etmek ve farkında olmadan öğrenmesini sağlamaktır. Dinlendirici bir öğrenme ortamı hazırlanmasına dikkat edilmelidir. Bu sayede öğrencilerin stresi ve gerginliği azalacaktır ve yabancı dil öğrenimi her zaman olduğundan daha kolay bir şekilde gerçekleşecektir. (Okutucu 2019, s. 41)

Telkin yönteminde hem hedef dil hem de anadilde çeviri kullanımına izin verilir. Müzik eşliğinde öğrencilere dilbilgisi kuralları tekrar ettirilerek öğretilir. Daha çok şiirsel bir yaklaşım vardır. Telkin yönteminde çeşitli sanat dalları kullanılarak öğrencinin daha

keyifli ve verimli bir şekilde öğrenmesi sağlanır. Örneğin; drama, hayal kurma, müzik resim vb.

2.1.9. Danışmanlı (Grupla) Dil Öğretimi

Danışmanlı (Grupla) dil öğretimi yönteminde öğrencilere bir danışman eşliğinde yabancı dil öğretmek hedeflenmektedir. Bu yöntemde öğrenciler gruplara ayrılır ve her grup kendi içinde bir danışman öğrenci seçer. Gruplar daireler halinde otururlar. Danışman öğretmen bu esnada gruplarda seçilen danışmanlara dili nasıl kullanacağını aktarır ve tüm bu konuşmalar kayıt altına alınmaktadır. (Okutucu 2019, s. 41)

Öğrenciler ilk aşamada kendi seçtikleri bir konuyu anadillerinde tartışır ve öğretmen bunları hedef dile çevirir. Öğrenciden yapılan bu çeviriyi tekrarlanması istenir ve öğrencinin söylemleri kayıt altına alınır. Etkinliğin sonunda kaydedilenler dinlenir. Bu yöntemde telaffuz çok önemlidir. (Memiş, Erdem 2013, s. 310)

2.1.10. Sessizlik Yöntemi

Sessizlik yönteminde hedef; öğrenciye bir yabancı dili nasıl öğreneceğini öğretmektir. Bu yöntemde öğrencinin öğretmenin öğrettiği herhangi bir bilgiye ilk üç saniyede tepki vermesine izin verilmez. Öğrenci üç saniye geçtikten sonra o kelimeyi tekrarlayabilir ya da öğretmenin öğretmeyi hedeflediği bilgiye tepki verebilir. (Taştekin 2019, s. 35)

Sessizlik yönteminde yabancı dil öğretimi gerçekleşirken renkli tablo ve çubuklar kullanılmaktadır. Öğrencilere ilk olarak bunların renkleri ve işlevleri anlatılmalıdır. Ders anadildeki telaffuzlarla başlar. Öncelikle amaç; sık kullanılan kelimelerin öğretilmesidir. Öğretmen bir sözcüğü telaffuz eder ve öğrenciler bu simgeleri tahmin eder. Öğrenciler hata yapsa bile bu hataya müdahale edilmez ve öğrenciden devam etmesi istenir. Amaç öğretmenin sessiz kalması, sınıfın aktif olmasıdır.

2.1.11. Tüm Fiziksel Tepki Yöntemi

Tüm fiziksel tepki yönteminde anlama becerisine önem verilir. Dilbilgisi kurallarına yer verilir. Öğrencilere bazı komutlar verilir ve kelimeler tek tek ya da gruplar halinde öğretilir. Tüm fiziksel tepki yönteminde hikayeler yardımıyla daha etkili bir öğretim gerçekleştirilebilir. Hikâye kahramanlarının canlandırılmaları yapılabilir. (Okutucu 2019, s. 42)

Öğretmen derslerde resim, poster vs. gibi görsel araçlardan faydalanacağı gibi jest ve mimiklerini de kullanabilir. Dersin başında yapılacaklar anadilde anlatılıp sonrasında hedef dil ile devam edilir. (Memiş, Erdem 2013, s. 313)

Tüm bu yöntemleri göz önünde bulundurduğumuzda; yabancı dil öğretmek için birçok yöntem geliştirildiğini görmekteyiz. Ancak bu yöntemlerin etkili olabilmesi için yalnızca yöntemlerde bahsedilen kurallara uymak yetmez. Aynı zamanda öğrencilerin kişisel özellikleri, öğretimin yapıldığı ortam, koşullar, çevrede konuşulan dil, ekonomik ve sosyal durum gibi daha pek çok etken onların öğrenmelerini etkilemektedir. (Memiş, Erdem 2013, s. 317) Çünkü her öğrencinin kendine göre farklı karakteristik özellikleri vardır. O an içinde bulunduğu psikolojik durum bile öğrenmesini olumlu ya da olumsuz yönde etkileyebilir. Aynı şekilde öğrencinin öğrenme ortamı çok etkilidir. Daha dinlendirici, rahat olduğu, stres ve gerginlik yaşamadığı, kendini mutlu hissettiği bir ortamda öğrenme daha hızlı gerçekleşecektir. Sürekli gelişen ve değişen, içinde bulunduğumuz bu teknoloji ortamında yeni oluşan her bilgiye her yönüne uyum sağlamalı ve öğrencinin karakteristik özelliklerini de göz önünde bulundurarak doğru öğretim yöntemleri seçilmelidir.

2.2. Yabancı Dil Öğretiminde Kullanılan Teknikler

Yabancı dil öğretiminde kullanılan teknikleri “grupla öğretim teknikleri” ve “bireysel öğretim teknikleri” olmak üzere iki aşamaya ayırmaktayız.

Grupla öğretim teknikleri;

- Beyin fırtınası
- Gösteri
- Soru-cevap
- Drama
- Benzetim
- İkili ve grup çalışmaları
- Altı şapka düşünme tekniği
- Kavram haritaları ve
- Eğitsel oyunlardan oluşmaktadır.

Bireysel öğretim teknikleri ise;

- Bireyselleştirilmiş öğretim
- Programlı öğretim ve
- Bilgisayar destekli öğretimden oluşmaktadır.

Yabancı dil derslerinin işlenişi genellikle 4 temel beceriye dayanmaktadır. Bu beceriler; dinleme, konuşma (telaffuz), okuma ve yazma becerileridir.

BÖLÜM 3: İKİNCİ YABANCI DİL OLARAK ALMANCA

3.1. İkinci Yabancı Dil Kavramı

İkinci yabancı dil kavramı öğrencinin öğrendiği asıl ve ilk yabancı dilin yanında öğrendiği ikinci bir yabancı dildir. Ülkemizde genel olarak ikinci yabancı dil olarak Almanca ve Fransızca öğretilmektedir.

İkinci yabancı dil öğretiminde öğrenciye daha önceden öğrendiği birinci yabancı dilin katkıları oldukça büyüktür. Çünkü öğrenci ikinci yabancı dili öğrenirken yeni öğrendiği bir bilgiyi kavrayabilmesi için daha önceden öğrenmiş olduğu yabancı dile ait bilgileri anımsayacak ve böylelikle daha kolay öğrenecektir. Akıllılar'a göre; bir yabancı dil bilen bir birey ikinci yabancı dili öğrenirken daha önce öğrenmiş olduğu yabancı dilden kendisine çağrışımlar yapabilir ve iki dil arasında bağlantı kurabilir. Böylece bu öğrencilerin dile olan hakimiyetlerinin olduğu sonucuna varabiliriz. Aynı zamanda öğrencinin iki dil arasında kurduğu etkileşim onun stres ve kaygısını da azaltacaktır. Yine Akıllılar'a göre; öğrenci birinci yabancı dilde öğrendiklerini ikinci yabancı dile sistemli bir şekilde aktaracak ve kendince geliştirdiği üst bilişsel stratejileri öğrendiği ikinci yabancı dile kolaylıkla aktarabilecektir. Bu stratejiler sayesinde dil öğrenim süreci başarıyla gerçekleşecektir. (Akıllılar 2013, s. 283)

İkinci yabancı dil bilmenin faydalarını şöyle sıralayabiliriz;

- Öğrenci ileride hangi mesleği seçerse seçsin ikinci yabancı dil bildiği için her zaman bir adım önde olacaktır. Çünkü çoğu işveren birden fazla dil bilen adaylara her zaman öncelik tanıyacaktır.
- Daha fazla iş fırsatıyla karşılaşır.
- İkinci yabancı dil bilen bir kişi daha yaratıcı olur.
- Çoklu bakış açısına sahip olur.
- Pratik olur, yaratıcı çözümler geliştirebilir.
- Sosyal ve kültürel fırsatlar yakalayabilir.
- Zihinsel becerileri gelişir.

3.2. İkinci Yabancı Dil Olarak Almanca

Türkiye’de ikinci yabancı dil eğitimi Anadolu ve Fen liselerinde mevcuttur. Öğretilen ikinci yabancı dil Almancadır. Fakat ikinci yabancı dil birinci yabancı dile göre yeterince kapsamlı değildir ve haftada iki ders saati ile sınırlandırılmıştır. Ancak birinci bölümde bahsettiğim gibi özel okullarda durum çok daha farklıdır. Ders saatleri açısından değerlendirdiğimizde özel okullarda da verilen ikinci yabancı dil eğitimi haftada iki ders saati ile sınırlandırılmıştır. Ancak özel okullarda ikinci yabancı dil dersleri yalnızca lise kademesinde değil anaokulundan başlayarak verilmektedir. Bu durumda öğrenci erken yaşta ikinci yabancı dil ile tanışmakta, ikinci yabancı dil kavramını kavramakta ve en önemlisi öğretilen ikinci yabancı dile karşı bir farkındalık kazanmaktadır.

Yine birinci bölümde bahsettiğim Sakarya’da bulunan bir özel okuldan örnek vermeye devam etmek istiyorum. Bahsi geçen özel okulda ikinci yabancı dil olarak Almanca dersi verilmekte ve dersler 4 yaş itibariyle başlamaktadır.

- İkinci yabancı dil olarak Almanca dersleri küçük gruplarda genellikle daha keyifli geçmektedir. Anaokulu gruplarında amaç öğrenciye ikinci yabancı dil kavramını tanıtmak, dile karşı farkındalık kazandırmak ve kulak aşinalığı oluşturmaktır. Öğretilmek istenen bilgiler kelime bazındadır. Temel konularla ilgili temel kavramlar öğrencilere verilmektedir. Derslerde öğrencilerin dikkatlerini çekecek aktiviteler yapılmakta, bol bol şarkı, video ve oyunlara yer verilmektedir. Anaokulu gruplarında ödevlere yer verilmez. Bahsedilen kurumun dijital bir platformu vardır. Bu platformda haftalık olarak yüklenen ders içerikleri, videoları, konuyla ilgili oyunlar ve öğretmenlerin yükledikleri ödevler bulunmaktadır. Öğrenciler evlerinde bu platforma girerek haftalık olarak ders tekrarı yapabilir, oyun oynayabilirler.
- İlkokulda ise öğrenciler birinci sınıfta yavaş yavaş cümle kurmaya başlar. 2,3 ve 4.sınıflarda ise her yıl konular biraz daha ilerlemektedir. 2.sınıflardan itibaren derslerde ekstra olarak çeşitli, seviyeye uygun hikâye kitapları okunmaya ve kitap çalışmaları yapılmaya başlanır. Ders kitapları 4.sınıfa kadar Hallo Anna 1-2-3 (Lehrbuch, Arbeitsbuch) 4.sınıfta ise Die Deutschprofis’tir. Derslerde 4 temel beceri de kullanılmaktadır. 2, 3 ve 4.sınıf öğrencilerine 2 haftada bir hafta sonu ödevleri verilmektedir. Birinci sınıflara ise ikinci dönemden başlayarak her hafta

sonu ödev verilir. Böylece yazma becerisi geliştirilmeye başlanmış olur. 3.sınıf itibari ile Almanca yazılı sınavlar başlamaktadır. Öğrenciler evde tekrar yapabilmek adına kurumun geliştirdiği platformu kullanabilirler. Derslerde çevirilere yer verilmektedir.

- Ortaokulda kullanılan ders kitapları Die Deutschprofis'tir. Her kitabın içerisinde mutlaka dinleme yapılabilmesi adına CD'ler bulunmaktadır. Ortaokul kademesinde derslerde okunması için hikâye kitapları mevcuttur. Ödevler 2 haftada bir verilmektedir. Öğrenciler evde tekrar yapabilmek adına kurumun geliştirdiği platformu kullanabilirler. Derslerde çevirilere yer verilmektedir. Belirli sürelerde Almanca sınavları yapılmaktadır.
- Lise kademesinde ise kullanılan ders kitapları Schritte International serisidir. Ders kitaplarında konu anlatımı yapıldıktan sonra çözülebilmesi adına bol bol alıştırmalar mevcuttur. Dinleme yapılabilmesi adına öğrencilere CD'ler verilmektedir. Öğrenciler evde tekrar yapabilmek adına kurumun geliştirdiği platformu kullanabilirler. Ayrıca lise kademesi için online oyunların oynandığı farklı bir uygulama daha vardır. Öğrenciler bu uygulamadan diğer okulların öğrencileriyle karşılıklı Almanca oyunlar oynayabilmekte, turnuvalara katılabilmektedir. Derslerin işleyişinde çevirilere yer verilmektedir. Belirli sürelerde Almanca sınavları yapılmaktadır.

MEB'in 9,10,11 ve 12.sınıflar için hazırlamış olduğu Almanca yıllık plan içeriğine göz attığımızda; genel olarak dört temel beceriye de yer verdiğini söyleyebiliriz. Fakat 12.sınıflarda genellikle sınava yönelik çalışmalar yapıldığı için bazı okullarda ne yazık ki Almanca dersleri işlenmemektedir. MEB'in ikinci yabancı dil olarak Almanca derslerinde kullandığı kitap ise Hier sind wir!'dir. Aşağıda yıllık plandan bir örnek bulunmaktadır.

Tablo 1: İkinci Yabancı Dil Olarak Almanca Dersi A1 Seviyesi Yıllık Plan Örneği¹

Sprachhandlungen	Kompetenzen	Hinweise
<p>-die Schulsachen nennen</p> <p>-über den Stundenplan sprechen</p> <p>-die Farben nennen</p> <p>-Vorlieben ausdrücken und Meinungen sagen</p> <p><i>Syntaktische Mittel</i></p> <p>Die Schulsachen: der/ein Spitzer, die/eine Schultasche, das/ein Buch...</p> <p>Das Buch – die Bücher</p> <p>Der.../Die.../Das... ist neu.</p> <p>Er/Sie/Es ist teuer.</p> <p>Was ist das? Das ist ein/eine...</p> <p>Das ist keine/keine ...</p> <p>Ist das ein/eine...? Ja, das ist ein/eine...</p>	<p>HÖREN</p> <p>Kann verstehen, wenn sehr langsam und sorgfältig gesprochen wird und wenn lange Pausen Zeit lassen, den Sinn zu erfassen.</p> <p>Kann Anweisungen, die langsam und deutlich an ihn/sie gerichtet werden, verstehen.</p> <p>SPRECHEN</p> <p>Kann sehr kurze, isolierte und meist vorgefertigte Äußerungen benutzen, macht aber dabei viele Pausen, um nach Ausdrücken zu suchen, weniger vertraute Wörter zu artikulieren und Abbrüche in der Kommunikation zu reparieren.</p> <p>Kann mit elementaren sprachlichen Mitteln den schulischen Alltag beschreiben.</p> <p>Kann Vorlieben und Meinungen ausdrücken.</p>	<p>Nomen im Singular und im Plural</p> <p>Modalverb: mögen im Singular</p> <p>Adjektive: neu, alt, groß, klein, dick, dünn</p> <p>Possessivpronomen im Singular: mein, dein, sein, ihr</p> <p>Adjektive: langweilig, spannend, un/interessant</p> <p>Das Verb "haben"</p> <p>W-Fragen: Was, Wann</p> <p>Die Verben: spielen, lernen, hören, machen, schwimmen, singen, malen</p> <p>Verneinung mit "kein/keine"</p> <p>Raposition: am + Wochentag</p> <p>Imperativ: (nur diese Anweisungen)</p> <p>Steh auf! – Steht auf!</p>

¹ Rahmenplan Deutsch als Fremdsprache Niveaustufe A1, Ortaöğretim Almanca Dersi (Hazırlık, 9, 10, 11 ve 12. Sınıflar) Öğretim Programı, (2018) s. 28

<p>Nein, das ist kein/keine...</p> <p>Das ist mein/dein...</p> <p>Ist das dein/deine...?</p> <p>Ja, das ist mein/meine...</p> <p>Nein. Das ist nicht mein/e...</p> <p>Sind das deine...?</p> <p>Ja/Nein. Das sind... (Rot, blau, grün, weiß, schwarz, lila, rosa, braun, orange, grau)</p> <p>Mein Stift ist blau.</p> <p>Ich mag.../Ich finde ...</p> <p>Wann hast du Sport?</p> <p>Ich habe am Montag Sport.</p> <p>Wann ist Sport?</p> <p>Was hast du am Montag?</p>	<p style="text-align: center;">LESEN</p> <p>Kann sehr kurze, einfache Texte Satz für Satz lesen und verstehen, indem er/sie bekannte Namen und Wörter heraussucht.</p> <p>Kann kurze Texte verständlich und laut lesen.</p> <p>Kann Fragen und Anweisungen verstehen, sofern diese klar und deutlich an ihn/sie gerichtet werden.</p> <p style="text-align: center;">SCREIBEN</p> <p>Kann einfache, isolierte Wendungen und kurze Satze schreiben.</p> <p>Kann einen vorgegeben Textrahmen vervollständigen.</p>	<p>Sei leise! – Seid leise!</p> <p>Komm! – Kommt! – Geh! – Geht!</p> <p>Lies! – Lest! / Schreib! – Schreibt!</p>
---	--	--

Kaynak: <http://mufredat.meb.gov.tr/ProgramDetay.aspx?PID=333> Erişim Tarihi 06/07/2022

Tablodan anlaşıldığı üzere bu yıllık planda konunun Schulsachen (Okul araç gereçleri) olduğunu görmekteyiz. Plan doğrultusunda öğrencinin kazanması gereken yetkinlikler verilmiştir. Dinleme, konuşma, okuma ve yazma becerilerinin kazanılması hedeflenmektedir. Öğretilmesi hedeflenen kelimeler de planda mevcuttur.

Devlet okullarında görev yapmakta olan Almanca öğretmenlerinden edindiğimiz bilgilere göre büyük bir çoğunluğu derslerde daha çok dilbilgisi/gramer konularına yer verdiklerini belirtmişlerdir. Bunun yanında pratik konuşma, eğitsel oyunlar ve resimli kartlarla öğretim teknikleri de kullanmaktadırlar. Yalnızca dilbilgisi kurallarını öğretmek öğrenci

için ikinci yabancı dili öğrenmede ne yazık ki yeterli olmayacaktır. Öğretmenlerimiz ilk olarak çeşitli yöntemlerle öğrencinin dikkatini çekmeli ve dersi sevmelerini sağlamalıdır. Dilbilgisinin yanında mutlaka sözlü konuşma, dinleme/anlama, yazma ve okuma çalışmaları yapmalı, çeviri uygulamalarının nasıl kullanılacağını da öğrencilere öğretmelidirler. Yaşadığımız bu teknoloji çağında özellikle çeviri uygulamaları çok iyi bilinmeli, nasıl doğru çeviri yapılacağı öğretilmeli, derslerde mutlaka çeviriye yer verilmelidir. Ancak öğretmenlerimizden edindiğimiz bilgilere göre çeviri yöntemlerine, uygulamalarına ya da sınavlarda çeviri sorularına çok nadiren yer verildiğini söyleyebiliriz.

BÖLÜM 4: ANKETLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ

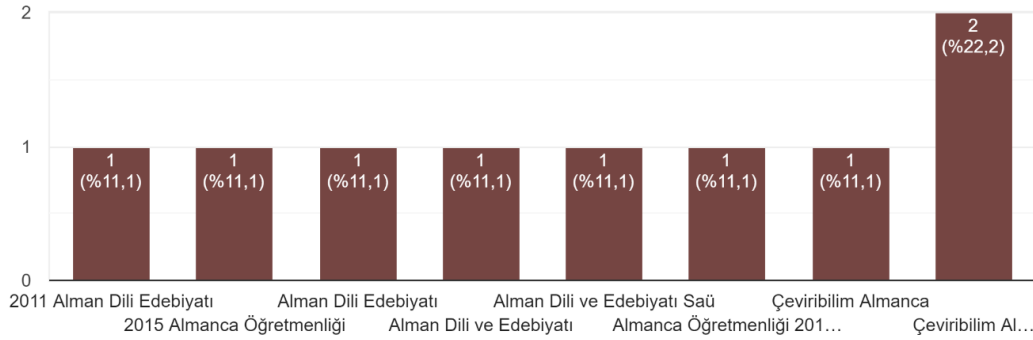
4.1. Öğretmen Anketi

Almanca öğretmenleri ile yapılan anketin tamamına yukarıda yer verilmiştir. Anket, toplamda 9 Almanca öğretmenine uygulanmıştır. Anket ekler kısmında verilmiştir.

4.1.1. Anket Değerlendirmesi

Ankette bulunan ilk 5 soru kişiler hakkında bilgi edinmek için hazırlanmıştır.

Mezuniyetiniz ve bölümünüz
9 yanıt

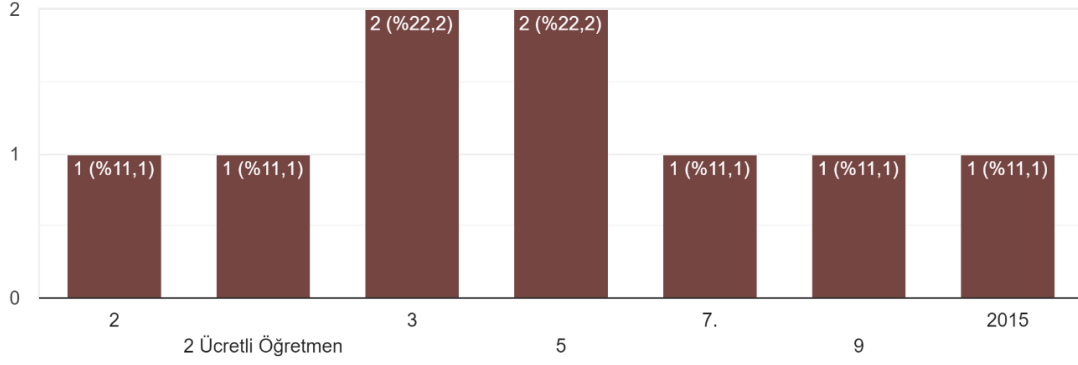
Grafik 1: Katılımcıların Mezuniyet Bilgisi

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Grafikte görüldüğü üzere ankete katılan öğretmenlerimiz Alman Dili Edebiyatı, Çeviribilim ve Almanca öğretmenliği mezunlardır. 9 öğretmenden yalnızca iki kişi Almanca öğretmenliği bölümünden mezun olmuştur. MEB'e bağlı devlet okullarına baktığımızda bazı okullarda Almanca öğretmeni dahi olmadığını, bazen Almanca derslerinin İngilizce öğretmenleri tarafından yürütüldüğünü, bazen de müfredatta ve sistemde görünen Almanca derslerinin hiç yapılmadığını ne yazık ki görebiliriz. Çoğu okulda da kadrolu Almanca öğretmenleri yerine ücretli ya da sözleşmeli öğretmenler bulunmaktadır.

Hizmet yılınız

9 yanıt

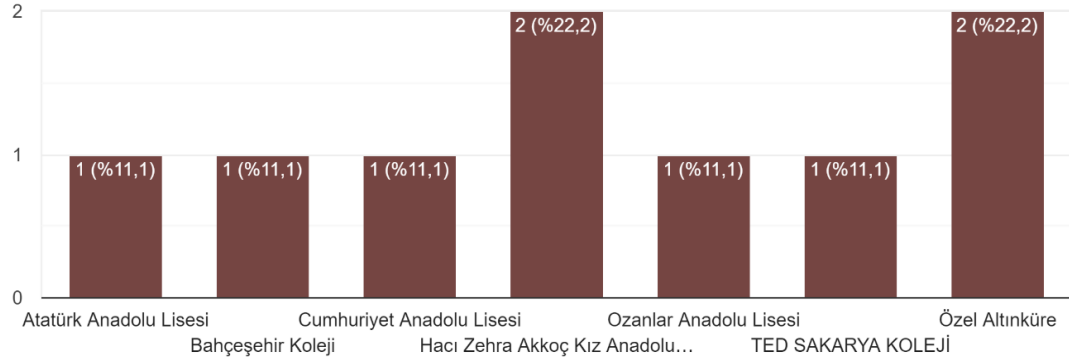

Grafik 2: Katılımcıların Hizmet Yılı Bilgileri

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Şu anda çalıştığınız kurum

9 yanıt

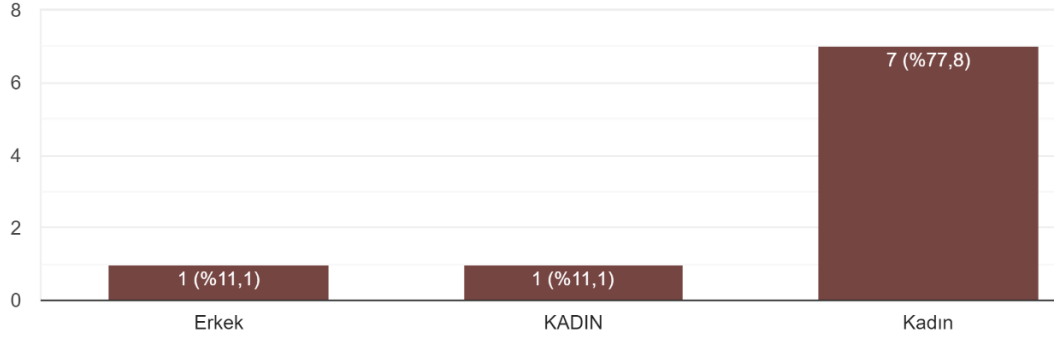

Grafik 3: Katılımcıların Çalıştıkları Kurum Bilgisi

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Cinsiyetiniz

9 yanıt

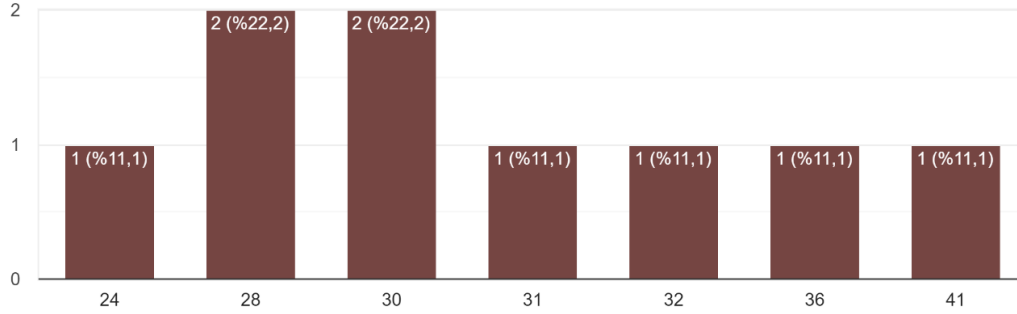

Grafik 4: Katılımcıların Cinsiyet Bilgisi

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Yaşınız

9 yanıt

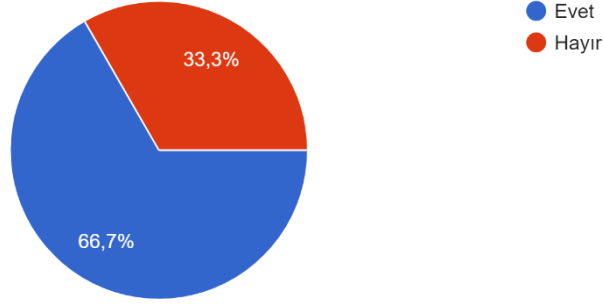

Grafik 5: Katılımcıların Yaş Aralıkları

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

1. Daha önce hiç Almanca dilinin konuşulduğu bir ülkede bulundunuz mu?

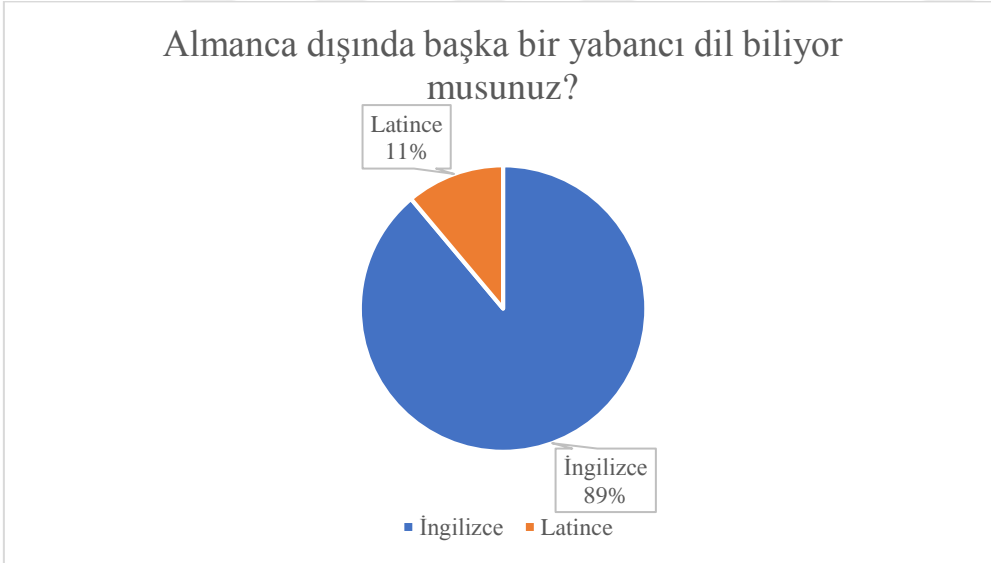
9 yanıt

Grafik 6: Katılımcıların Almanca Konuşulan Bir Ülkede Bulunup Bulunmadıklarına Dair Bilgi

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Ankete katılan Almanca öğretmenlerinin yaklaşık %33,3'ü daha önce Almanca dilinin konuşulduğu bir ülkede hiç bulunmamıştır.

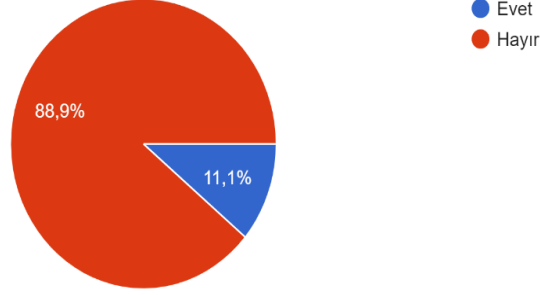
Grafik 7: Katılımcıların Almaca dışında Bildikleri Diller

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Katılımcıların tamamı Almanca dilinin yanında İngilizce de bilmektedir. 9 kişiden 1 kişi ise ekstra olarak Latince bildiğini belirtmiştir.

3. İkinci yabancı dil olarak verilen Almanca ders saatini yeterli buluyor musunuz?

9 yanıt

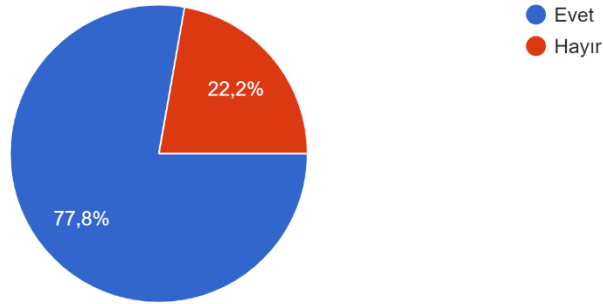
Grafik 8: Katılımcıların Ders Saat Süresi Hakkındaki Görüşleri

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Katılımcıların %88,9'u ikinci yabancı dil olarak verilen Almanca ders saatini yeterli bulmamaktadır. %11,1'lik kısım ise ders saatini yeterli bulduğunu belirtmiştir. Okullarda verilen ikinci yabancı dil olarak Almanca ders saatlerinin 2 ders saatiyle sınırlı olduğunu göz önünde bulundurursak ders saatlerinin yetersizdir.

4. Almanca ders kitaplarını yeterli buluyor musunuz?

9 yanıt

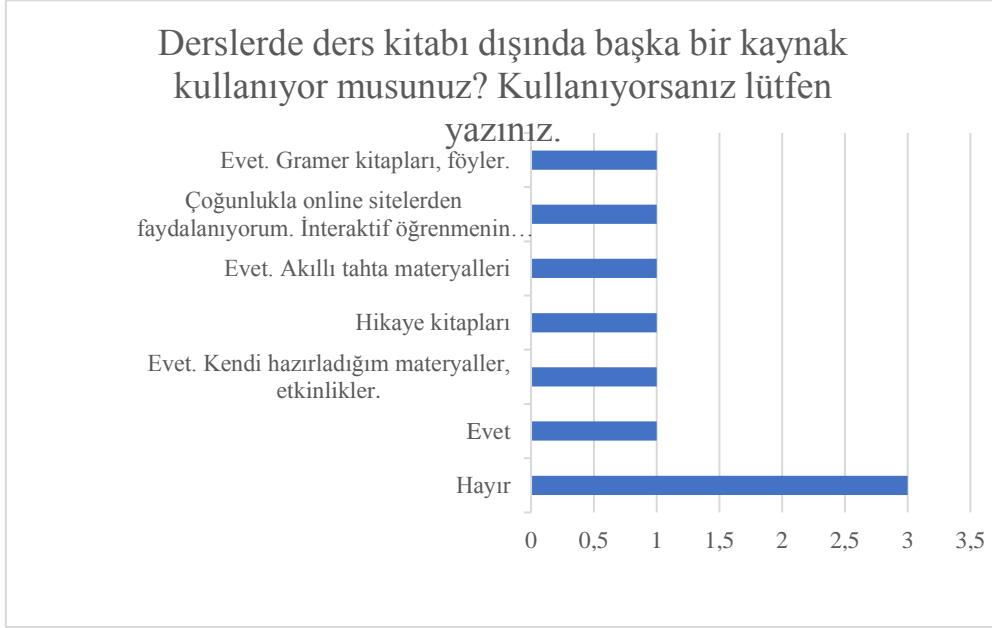

Grafik 9: Katılımcıların Ders Kitabı Hakkındaki Görüşleri

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

9 Almanca öğretmeninden toplamda 7 tanesi Almanca ders kitaplarını yeterli bulmakta, 2 tanesi ise yetersiz bulmaktadır. Millî Eğitim Bakanlığının Almanca ders kitaplarını incelediğimizde Özel Okulda kullanılan Almanca kitaplarına göre daha yetersiz olduğunu

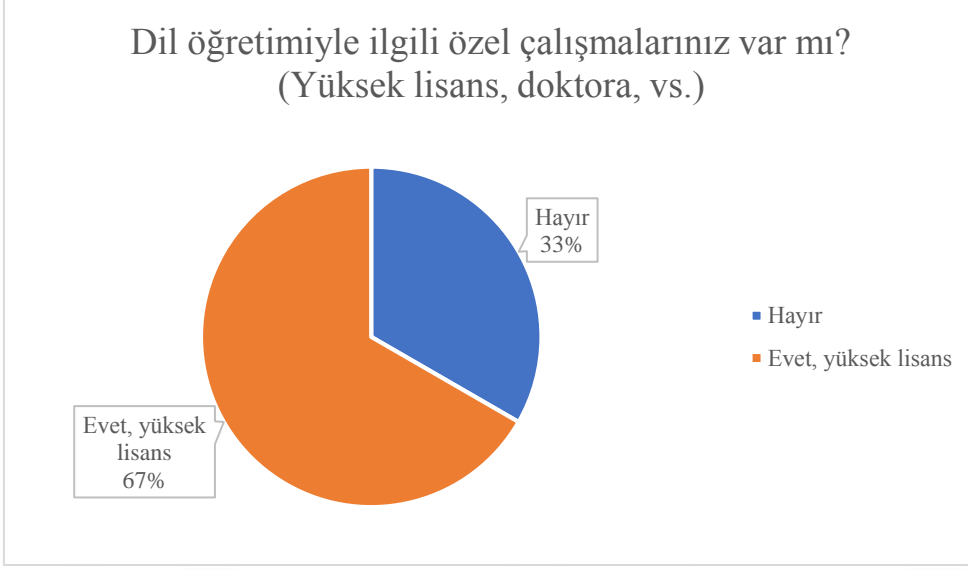
söylemek yanlış olmaz. Çeviri açısından da değerlendirecek olursak özel okullarda kullanılan ders kitapları bu açıdan daha gelişmiş düzeydedir.

Grafik 10: Katılımcıların Kullandıkları Kaynaklar

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

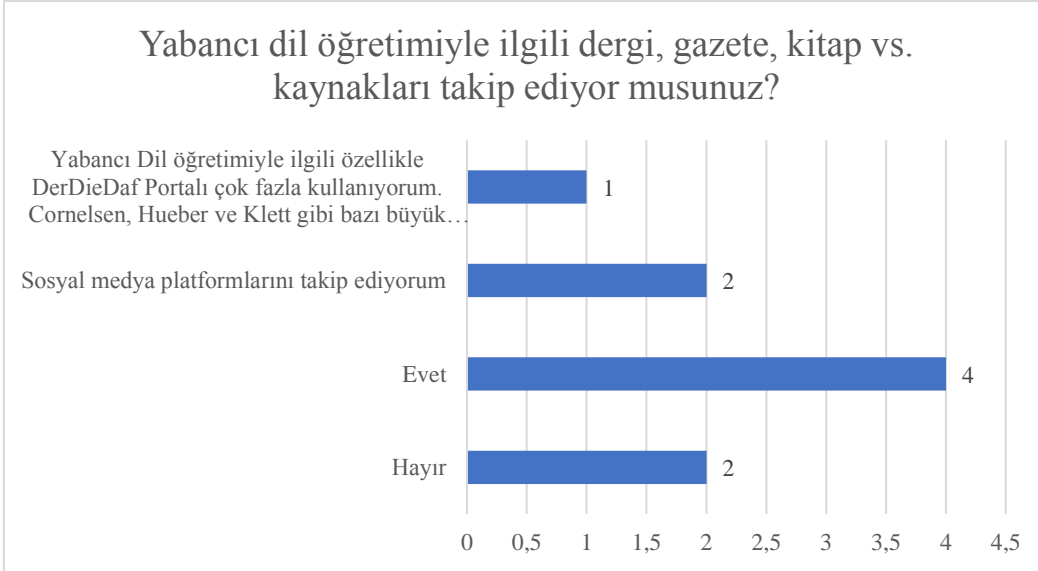
9 katılımcının 3 tanesi Almanca derslerinde ders kitapları dışında herhangi bir kaynak kullanmadığını belirtmiştir. Geriye kalan katılımcılar ise çeşitli kaynaklar kullandığını belirtmiştir. Bu kaynaklar; gramer kitapları, föyler, online siteler, interaktif oyunlar, akıllı tahta materyalleri, hikâye kitapları, öğretmenlerin kendi hazırladıkları materyaller, etkinlikler vs.

Grafik 11: Katılımcıların Dil Öğretimi ile İlgili Özel Çalışmaları

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Katılımcıların %67'si yüksek lisans yaptığını bildirmiştir.

Grafik 12: Katılımcıların Takip Ettikleri Kaynaklar

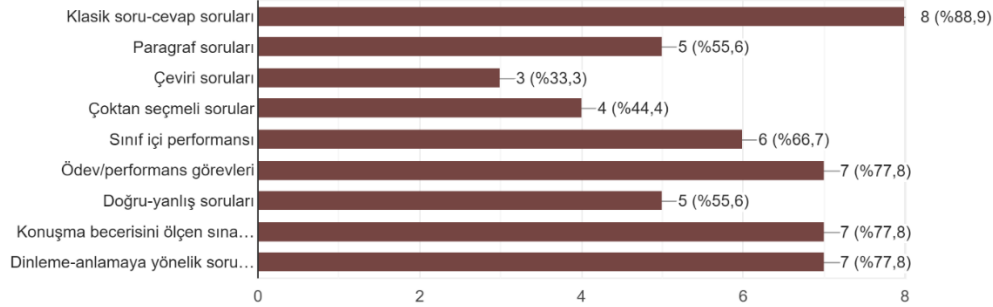
Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Katılımcılardan 2 tanesi yabancı dil öğretimiyle ilgili dergi, gazete, kitap gibi kaynakları takip etmediğini bildirmiş. Diğer katılımcılar ise sosyal medya platformları, DerDieDaf

Portalı, Cornelsen, Hueber ve Klett gibi yayınevlerinin düzenlemiş olduğu Daf Webinarlarını takip ettiklerini bildirmişlerdir.

8. Öğrencilerin başarısını ölçmede aşağıdaki tekniklerden hangilerini kullanıyorsunuz? (Birden fazla seçeneği işaretleyebilirsiniz).

9 yanıt

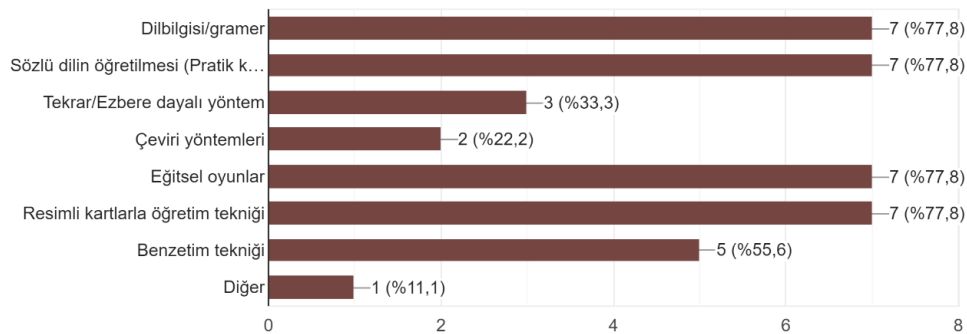
Grafik 13: Katılımcıların Öğrencilerin Başarısını Ölçmede Kullandıkları Teknikler

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Katılımcıların çoğunluğu öğrencilerin başarısını ölçerken klasik soru-cevap sorularını, ödev ya da performans görevlerini, dinleme ve anlamaya yönelik soruları ve konuşma becerisini ölçen sınavlar yaptıklarını bildirmişlerdir. Grafikteki oranlara göre en düşük olan ölçme tekniği çeviri sorularıdır. Bu grafikten anlaşılacağı üzere öğrencilerin başarısını ölçmede çeviri yöntemleri en az kullanılmaktadır.

9. Derslerin işlenişinde aşağıdaki metotlardan hangisine daha çok ağırlık veriyorsunuz?

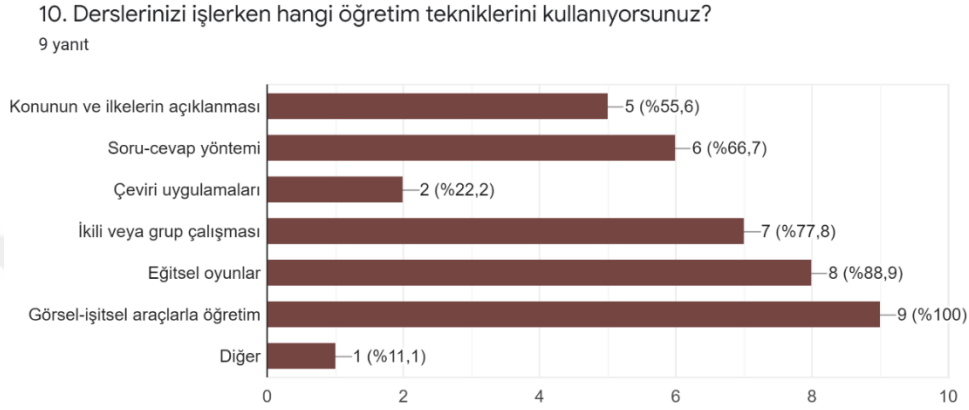
9 yanıt

Grafik 14: Derslerin İşlenişinde Ağırlık Verilen Metotlar

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Katılımcıların çoğunluğu derslerin işlenişinde dilbilgisi, gramer, pratik konuşma, eğitsel oyunlar ve resimli kartlarla öğretim tekniklerini kullandıklarını bildirmişlerdir. Yine katılımcıların verdikleri yanıtlara göre derslerin işlenişinde en az kullanılan yöntem ise çeviri yöntemleridir. Buradan da anlaşılacağı üzere derslerin işlenişinde ve ölçme değerlendirme kısımlarında çeviri yöntemlerine oldukça az yer verilmektedir.

Grafik 15: Derslerin İşlenişinde Kullanılan Öğretim Teknikleri

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Katılımcıların çoğunluğu büyük bir oranda derslerin işlenişinde görsel-işitsel araçlarla öğretim tekniklerini kullanmaktadır. Bunun yanında eğitsel oyunlar, soru-cevap yöntemi, grup çalışmaları da sık kullanılan öğretim teknikleri arasındadır. Toplamda 9 katılımcıdan yalnızca 2'si derslerin işlenişinde çeviri uygulamalarına yer verdiğini belirtmiştir.

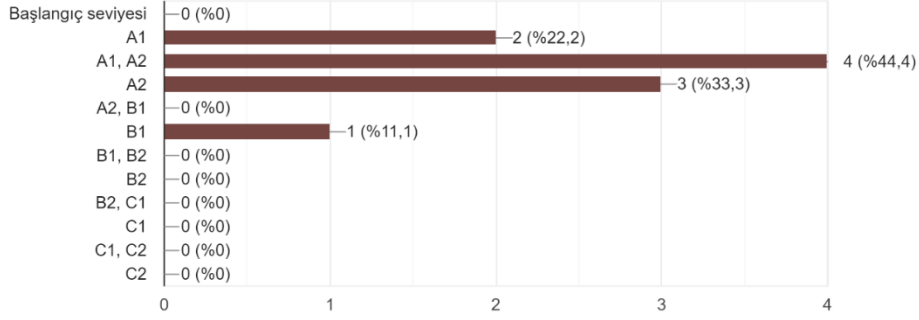
Grafik 16: Öğrencilerin Yabancı Dil Öğrenmesini Olumsuz Yönde Etkileyen Faktörler

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Katılımcıların çoğunluğu büyük bir oranda ders saatinin yetersizliğini öğrencilerin yabancı dil öğrenmesini olumsuz yönde etkileyen bir faktör olarak görmektedir. Bunun yanında sınıf ortamının kalabalık olması ve öğrencilerin derse olan ilgisi de etkilidir.

Okulunuzda verilen Almanca eğitimi sonrası öğrencilerin hangi aşamaya gelmesi hedeflenmektedir?

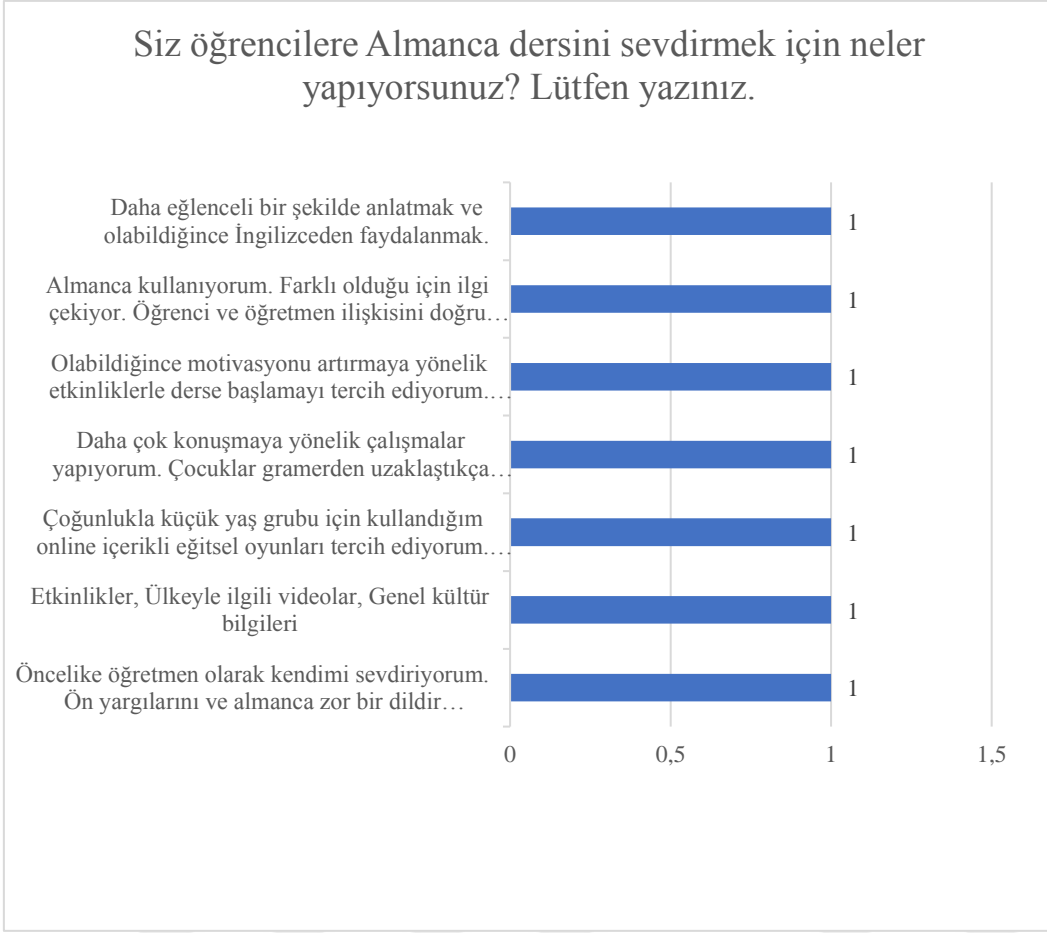
9 yanıt

Grafik 17: Almanca Eğitimi Sonrası Hedeflenen Seviye

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

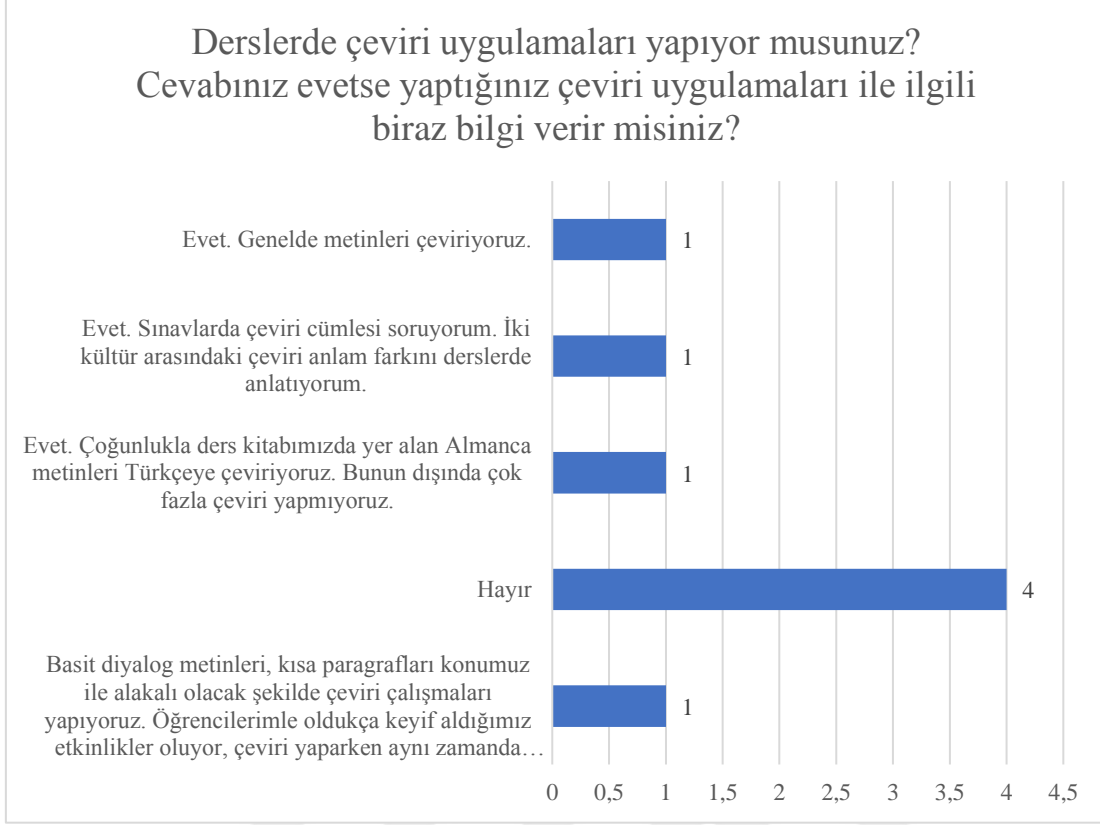
9 katılımcıdan 4 tanesi okulda verilen Almanca eğitimi sonrası öğrencilerin A1, A2 seviyesine gelmelerini hedeflediğini belirtmişlerdir. Geri kalan katılımcılar ise A1 ya da A2 seviyelerini hedeflemişler, içlerinde yalnızca 1 tanesi B1 seviyesini hedeflemiştir.

Grafik 18: Katılımcıların Dersi Sevdirmek İçin Yaptıkları

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Katılımcılar genellikle bu soruya dersi eğlenceli bir şekilde işlemeye çalıştıklarına yönelik cevap vermişlerdir. İngilizceden faydalanmak, eğlenceli oyunlar oynatmak, şarkılar dinletmek, pratik konuşma yapmak gibi yöntemler Almanca dersini sevdirmek için yapılan yöntemler arasındadır. Bir katılımcı ise öğretmeni sevmenin dersi de sevmeyi sağlayacağını belirtmiştir.

Grafik 19: Derslerde Çeviri Uygulamalarına Dair Bilgiler

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Katılımcıların yarısı bu soruya evet, yarısı ise hayır cevabını vermiştir. Evet cevabı veren katılımcılar genellikle derslerde ders kitabında yer alan metinlerin çevirilerini yaptıklarını belirtmişlerdir. Bir katılımcı ise sınavlarda çeviri yöntemlerini kullandığını bildirmiştir.

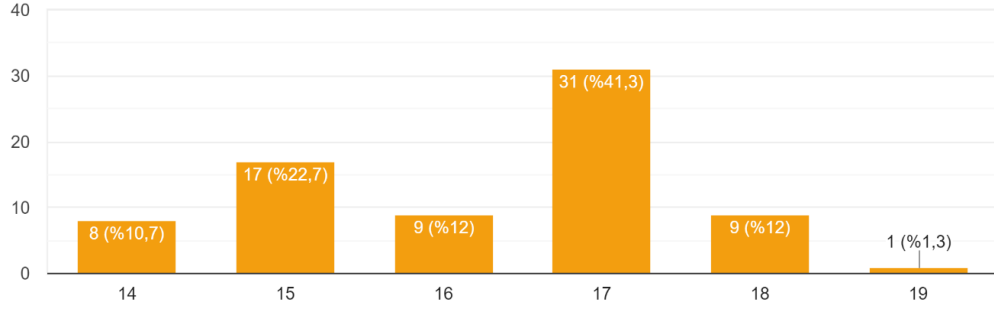
4.2. Öğrenci Anketi

İkinci yabancı dil olarak Almanca okutulan Anadolu Liselerindeki öğrenciler ile yapılan anketin tamamına yukarıda yer verilmiştir. Anket, 3 tanesi özel, 3 tanesi devlet okulu olmak üzere toplamda 6 Anadolu Lisesi öğrencilerine uygulanmıştır. Anket ekler kısmında verilmiştir.

4.2.1. Anketin Değerlendirilmesi

Ankette bulunan ilk 5 soru kişiler hakkında bilgi edinmek için hazırlanmıştır.

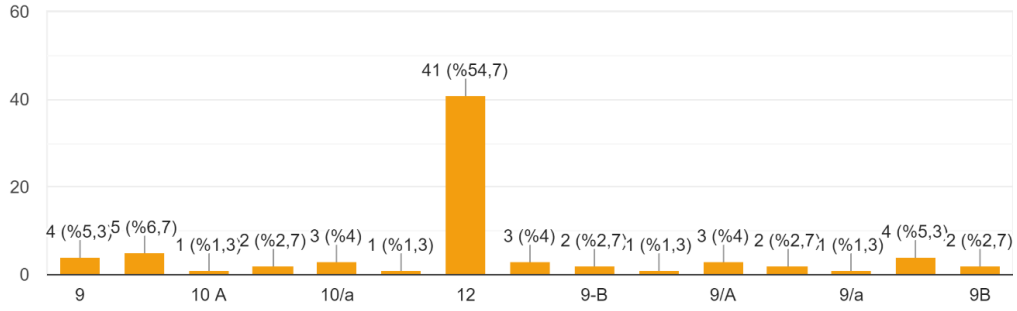
Kaç yaşındasınız?
75 yanıt

Grafik 20: Katılımcıların Yaş Aralığı

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Sınıfınız:
75 yanıt

Grafik 21: Katılımcıların Öğrenim Gördükleri Sınıf

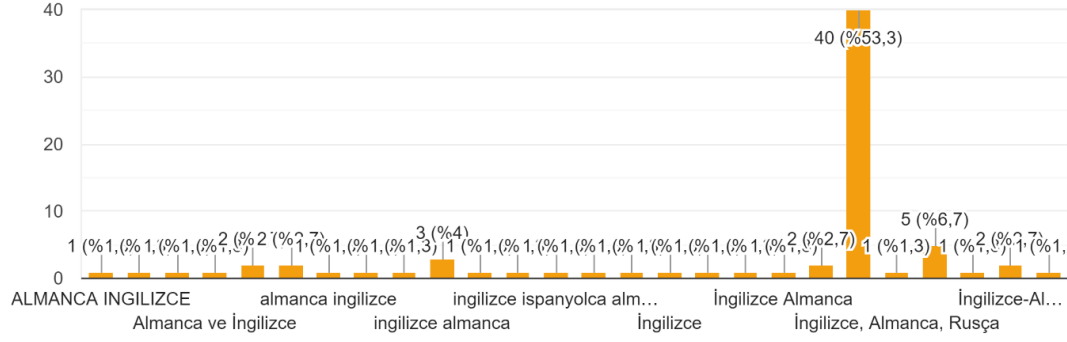
Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Anket genellikle 12.sınıf öğrencilerine uygulanmıştır.

- Cumhuriyet Anadolu Lisesi
- Atatürk Anadolu Lisesi

Öğrendiğiniz Yabancı Diller:

75 yanıt

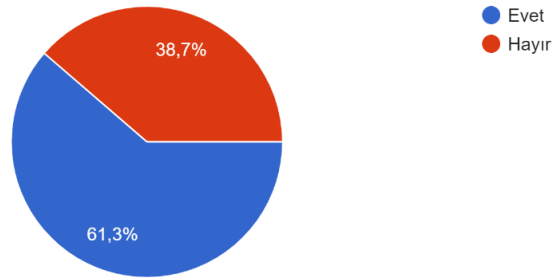
Grafik 24: Öğrenilen Yabancı Diller

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Ankete katılan öğrencilerin tamamı İngilizce ve Almanca dillerini öğrenmektedirler.

1. Bulduğunuz lisede ikinci yabancı dil olarak Almanca eğitiminin gerekli olduğunu düşünüyor musunuz?

75 yanıt

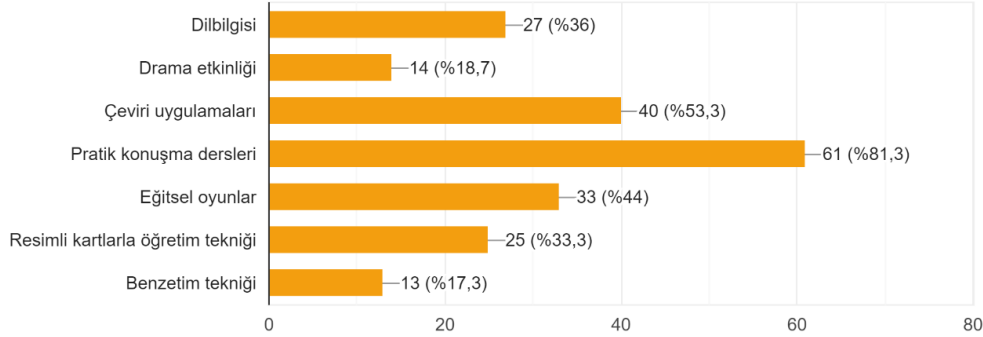
Grafik 25: Almanca Eğitimi Hakkında Görüşler

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Öğrencilerin %61,3'ü ikinci yabancı dil olarak Almanca eğitiminin gerekli olduğunu düşünmektedir.

2.Derslerin işlenmesinde aşağıdaki metotlardan hangisine ağırlık verilirse size göre daha iyi olur? (Birden fazla işaretleyebilirsiniz).

75 yanıt

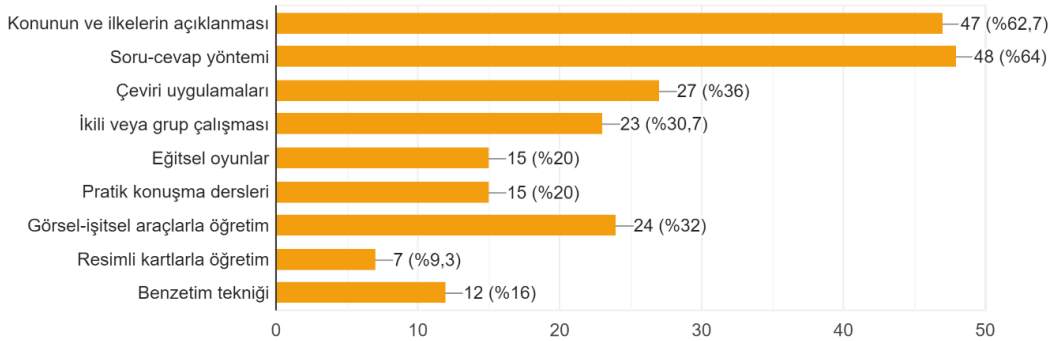
Grafik 26: Katılımcıların Derslerde Ağırlık Verilmesini İstedikleri Metotlar

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Katılımcıların büyük bir çoğunluğu derslerin işlenişinde pratik konuşmaya ağırlık verilirse daha iyi olacağını düşünmektedir. Bu oran %61'dir. Bununla birlikte çeviri uygulamaları ve eğitsel oyunların da faydalı olacağı sonucu verilen oylardan çıkmaktadır.

3.Derslerde aşağıdaki tekniklerden hangileri sıklıkla kullanılmaktadır? (Birden fazla işaretleyebilirsiniz).

75 yanıt

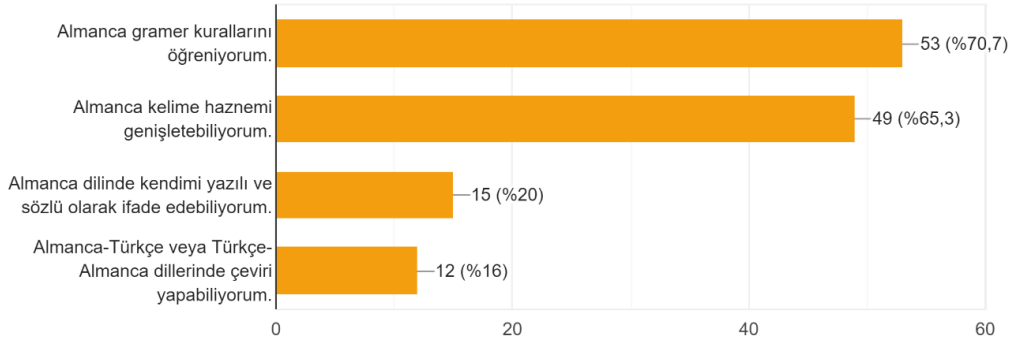
Grafik 27: Derslerde Ağırlık Verilen Teknikler

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Katılımcıların büyük bir çoğunluğu derslerde kullanılan tekniklerin soru-cevap yöntemi ve konunun ve ilkelerin açıklanması olduğunu belirtmiştir. Bütün bunları çeviri uygulamaları ve görsel-işitsel araçlarla öğretim tekniği takip etmektedir.

4.İkinci yabancı dil olarak aldığınız Almanca eğitiminde; (birden fazla işaretleyebilirsiniz).

75 yanıt

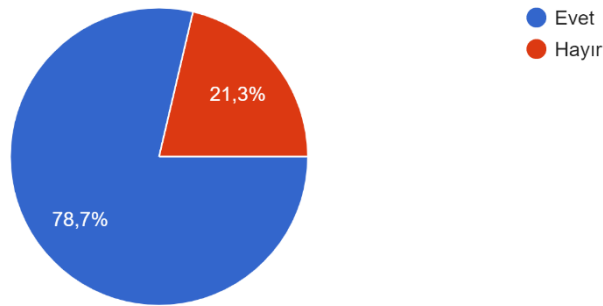
Grafik 28: Katılımcıların Derslerin İşlenişine Dair Görüşleri

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Öğrenciler Almanca derslerinde genellikle gramer kurallarını öğrendiklerini, kelime haznelerini genişlettiklerini belirtmişlerdir. Pratik konuşma dilinde kendilerini ifade etmeleri ve çeviri yapabildikleri ise en düşük orandadır.

6.Çeviri yapmayı seviyor musunuz?

75 yanıt

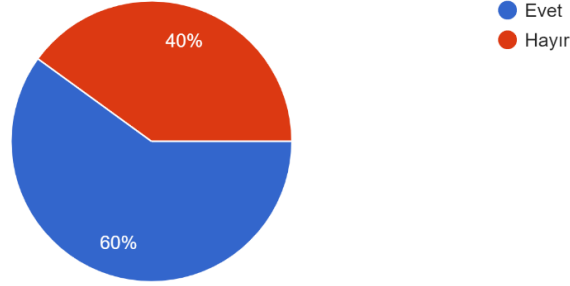

Grafik 29: Katılımcıların Çeviri Yapmayı Sevip Sevmediklerine Dair Bilgi

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Katılımcıların %78,7'si çeviri yapmayı sevdiğini belirtmişlerdir.

7.Çeviribilim ya da Mütercim-Tercümanlık bölümleri hakkında hiç bilginiz var mı?
75 yanıt

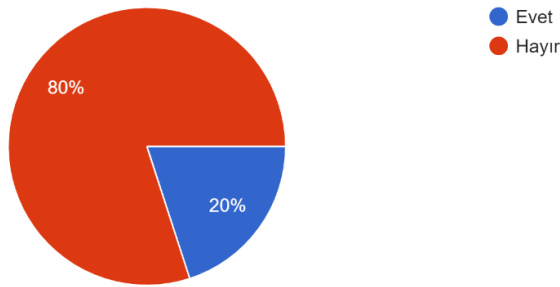

Grafik 30: Katılımcıların Çeviribilim ya da Mütercim-Tercümanlık Bölümleri Hakkındaki Bilgiler

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Katılımcıların %60'ı çeviribilim ya da mütercim-tercümanlık bölümleri hakkında bilgisi olduğunu geri kalan %40'ı ise bu bölümler hakkında hiç bilgileri olmadığını bildirmişlerdir.

8.Hiç Çeviribilim ya da Mütercim-Tercümanlık bölümlerindeki hocalarla tanıştınız mı?
75 yanıt

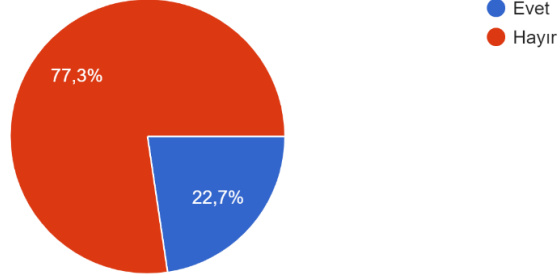

Grafik 31: Katılımcıların Çeviribilim ya da Mütercim-Tercümanlık Bölümlerindeki Akademisyenler Hakkındaki Bilgileri

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Katılımcıların %80'i çeviribilim ya da mütercim-tercümanlık bölümleri akademisyenlerle hiç tanışmadıklarını belirtmişlerdir.

9.Hiç Çeviribilim ya da Mütercim-Tercümanlık bölümlerinde okuyan öğrencilerle tanıştınız mı?
75 yanıt

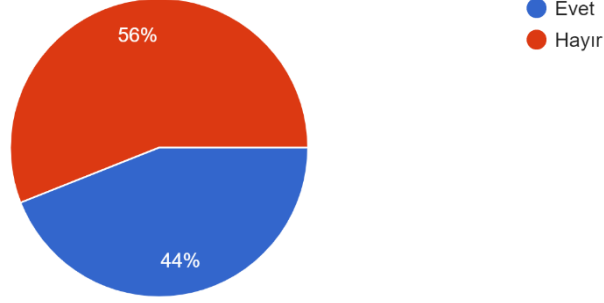
Grafik 32: Katılımcıların Çeviribilim ya da Mütercim-Tercümanlık Bölümlerindeki Öğrenciler Hakkındaki Bilgileri

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Katılımcıların %77,3'ü çeviribilim ya da mütercim-tercümanlık bölümlerinde okuyan öğrencilerle hiç tanışmadıklarını belirtmişlerdir.

10.Çeviribilim ya da Mütercim-Tercümanlık bölümlerinde okumak ister misiniz?

75 yanıt

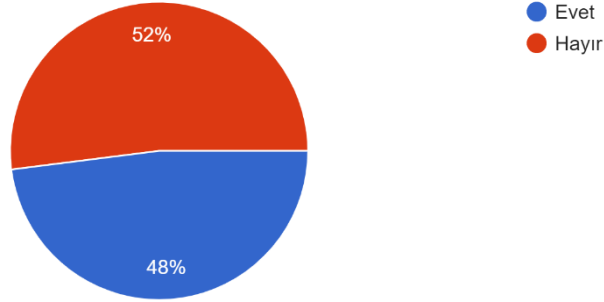
Grafik 33: Katılımcıların Bu Bölümleri Tercih Etmek İsteyip İstemediklerine Dair Bilgi

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Katılımcıların %56'sı çeviribilim ya da mütercim-tercümanlık bölümünde okumak istemediklerini bildirmişlerdir. %44'ü ise bu soruya olumlu cevap vermiştir.

11.Çevirmen olmak ister misiniz?

75 yanıt

Grafik 34: Katılımcıların Çevirmen Olmayı İsteyip İstemediklerine Dair Bilgi

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Son olarak katılımcıların %52'si çevirmen olmak istemediklerini, %48'i ise çevirmen olmak istediklerini bildirmişlerdir.

BÖLÜM 5: GÖRÜŞLER VE ÖNERİLER

5.1. Öğretmenlerin İkinci Yabancı Dil Olarak Almanca Hakkında Görüşleri

Ankete katılan öğretmenlerin yaş aralığı 24-40 arasındır. 9 katılımcıdan yalnızca 1'i erkek kalan 8 tanesi ise kadındır. Mezun oldukları bölümler Çeviribilim, Almanca Öğretmenliği ve Alman Dili ve Edebiyatı bölümleridir.

9 Almanca öğretmeninden 6 tanesi daha önce Almanca konuşulan ülkelerde bulunmuşlardır. Daha önce Almanca konuşulan bir ülkede bulunmak, hatta belki orada doğmak dil açısından çok iyi bir fırsattır. Tabii yalnızca dil biliyor olmak, o ülkede bulunmuş ya da orada doğmuş olmak öğretmenlik yapmak için yeterli değildir. Aynı zamanda hem Almanca derslerinin hem de öğretmenliğin eğitimini almış olmak gereklidir. Öğretmenlerimizin mezun oldukları bölümleri de göz önünde bulundurursak 9 öğretmenden 6'sının daha önce bu ülkelerde bulunmuş olması oldukça iyi bir orandır.

Ankete katılan öğretmenlerimizden 8 tanesi ikinci yabancı dil olarak verilen Almanca ders saatini yetersiz bulmaktadır. Hem devlet okullarında hem de özel okullarda Almanca ders saati sayısı 2'dir. Öğrencilere genel olarak verilmesi gereken gramer kalıpları, öğretilmesi gereken kelimeler vs. 2 ders saati sürecinde bir yıl boyunca verilebilmektedir. Fakat öğrencilerin bu dili daha iyi öğrenebilmesi, daha çok pratik konuşma yapılabilmesi açısından değerlendirirsek; ders saati sayıları oldukça yetersizdir.

Ankete katılan 7 öğretmen Almanca ders kitaplarını yetersiz bulmaktadır. Hem devlet okullarının hem de özel okulların Almanca ders kitaplarını incelediğimizde her kitabın oldukça renkli ve öğretmeye yönelik olduğunu söyleyebiliriz. Ancak özel okullara sunulan imkanlar doğrultusunda dinleme yapabilmek için CD'ler, çalışma kitapları, hikâye kitapları gibi ekstra kaynaklar verilmektedir. Dolayısıyla devlet okullarında çalışan öğretmenlerimiz ekstra kaynak kullanmadıkları sürece özel okullara göre ders kitapları yetersiz kalmaktadır. Fakat çoğu öğretmenimiz anket sorularında da belirttikleri gibi ders kitapları dışında ekstra kaynaklar kullanmaktadırlar. Gramer kitapları, hikâye kitapları, interaktif ve online uygulamalar gibi. Öğretmenlerimiz aynı zamanda alanlarıyla ilgili sosyal medya platformlarını takip ettiklerini; DerDieDaf, Cornelsen, Hueber, Klett gibi yayınevlerinin düzenlemiş oldukları seminerlere katıldıklarını bildirmişlerdir.

Ankete katılan öğretmenlerimizin çoğu derslerin işlenişinde genellikle aşağıdakileri maddeleri kullandıklarını bildirmişlerdir:

- Dilbilgisi/Gramer
- Pratik konuşma
- Eğitsel oyunlar
- Resimli kartlarla öğretim tekniği

Bizim bu çalışmayı yapmaktaki amacımız derslerin işlenişinde çeviri yöntemlerine ne kadar yer verilip verilmediğiydi. Öğretmenlerimiz genellikle derslerin işlenişinde yukarıda yazılı olan maddeleri kullandıklarını belirttiler. Çeviri yöntemlerini yalnızca 2 öğretmenimiz kullandığını bildirmiştir. Bu da bize ikinci yabancı dil olarak Almanca derslerinde çevirinin çok nadir yer edindiği sonucunu göstermektedir. Öğretim tekniklerinden ise daha çok görsel-işitsel araçlarla öğretim tekniği kullanılmaktadır. Bunu eğitsel oyunlar ve grup çalışmaları takip etmektedir. Burada da çeviri uygulamalarına çok az yer verildiğini görmekteyiz. Aynı şekilde öğrencilerin başarısını ölçmede kullanılan tekniklerden çeviri sorularını da 9 öğretmenden yalnızca 3 tanesi kullandığını belirtmiştir. Genellikle öğretmenlerimiz öğrencilerin başarısını ölçerken klasik soru cevap yöntemi, ödevler, konuşma becerisini ölçen sınavlar ve dinleme/anlamaya yönelik sınav sorularını kullandıklarını belirtmişlerdir.

Ankete katılan öğretmenlerin çoğunluğu öğrencilerin yabancı dil öğrenmesini olumsuz yönde etkileyen en büyük faktörü ders saatinin yetersiz olduğundan kaynaklandığını belirtmişlerdir.

9 öğretmenden 4 tanesi okulda verilen Almanca eğitimi sonrası öğrencilerin A1-A2 seviyelerine gelmelerini hedeflediklerini bildirdiler. Buna istinaden Almanca dersini öğrencilere sevdirmek için çeşitli yöntemleri olduklarını belirttiler. Bu yöntemler aşağıdaki gibidir;

- Dersi eğlenceli şekilde anlatmak,
- İngilizceden faydalanmak,
- Öğretmenin kendisini sevdirmesi,
- Gramere göre pratik konuşma derslerinin daha çok yapılması,
- Etkinlikler, ülkeyle ilgili videolar, genel kültür bilgileri

Tüm bunlara ekstra olarak öğrencilere konu anlatımı bittikten sonra konuyla alakalı oyunlar oynatılabilir. Böylece öğrenciler eğlenerek öğrenmiş olurlar. Dolayısıyla Almanca derslerine varsa ön yargıları kırılmış olur ve dersi de sevmiş olurlar. Online platformlarda birçok eğlenceli oyun uygulamaları bulunmaktadır. Ayrıca hikâye kitapları okutulabilir, karakterlerle ilgili etkinlikler, canlandırmalar, drama-tiyatro oyunları hazırlanabilir.

Bu çalışmanın hazırlanmasındaki asıl amaç derslerde çevirinin yerini öğrenmekti. 9 öğretmenimizden 4 tanesi derslerde çeviri uygulamalarına yer verdiklerini belirtmişlerdir. Geri kalan 5 tanesi ise derslerde çeviriye yer vermediklerini bildirdiler. Çeviri uygulamaları yaptıran öğretmenlerimiz ise derslerde basit diyalogları, kısa metinler, ders kitaplarında yer alan Almanca metinleri çevirdiklerini belirtmişlerdir.

5.2. Öğrencilerin İkinci Yabancı Dil Olarak Almanca Hakkındaki Görüşleri

Anket genellikle adı geçen okulların 12.sınıf öğrencilerine uygulanmıştır. Ankete toplamda 75 öğrenci katılmıştır ve bu öğrencilerin tamamı İngilizce ve Almanca dillerini aynı anda öğrenmektedirler. Yalnızca 3 öğrencimiz ekstra olarak İspanyolca ve Rusça dillerini bildiklerini belirtmişlerdir. Öğrencilerin %61,3'ü buldukları lisede ikinci yabancı dil olarak Almanca derslerinin gerekli olduğunu düşünürken %38,7'si ise Almanca derslerinin gereksiz olduğunu düşünmektedirler.

Ankete katılan öğrencilere göre çoğunlukla derslerde pratik konuşma derslerine ağırlık verilirse daha iyi olacağını düşünmektedirler. Bunu çeviri uygulamaları takip etmektedir. Gramer ya da dilbilgisi içeren derslere göre çeviri uygulamalarının ve pratik konuşmanın yapıldığı dersler öğrenciler için daha yararlıdır. Çünkü yalnızca gramer kurallarının öğretildiği bir dersten öğrenci yeterince verim alamaz ve o dersi yeterince sevmez. Doğal olarak derse olan ilgi azalır ve dersin başarı oranı düşer. Almanca dersinde yalnızca gramer kurallarını öğrenen bir öğrenci ilerideki meslek hayatında da eğer bu alanda çalışmak istiyorsa yeterince başarılı olamayacaktır. Başarılı olabilmek için mutlaka derslerde pratik konuşma ve çeviri uygulamalarına yer verilmesi gerekmektedir. Bunlara ek olarak eğitsel oyunlar, resimli kartlarla öğretim tekniği ve drama etkinlikleri de yapılabilir. Öğrencilere aldıkları Almanca derslerinin nasıl işlendiğini sorduğumuzda;

Almanca gramer kurallarını öğrenmek, Almanca kelime haznesinin genişlemesi gibi yanıtları %49 ve %53 oranında aldık. Öğrencilerin bu soruya verdikleri yanıtlara göre okullarda ikinci yabancı dil derslerinde genel olarak gramer kurallarının öğrenildiğini ve derslerde kelime haznesinin genişlemeye yönelik etkinlikler yapıldığını söyleyebiliriz. Öğrenciler %12 oranla derslerde çeviri yapıldığını belirtmişlerdir. Öğretmen anketlerini hatırladığımızda 9 öğretmenden 4 tanesi derslerde çeviri yaptıklarını belirtmişlerdi. Tıpkı öğretmen anketinde olduğu gibi öğrencilere uygulanan ankette de maalesef derslerde çeviriye oldukça az yer verildiğini görmekteyiz. Aynı şekilde pratik konuşma da derslerde oldukça az yapılmaktadır. Öğrencilerin derslerde pratik konuşma adına verdikleri oran %15'tir. Maalesef yukarıda da belirttiğim gibi yabancı dil derslerinde öğrencilerin en çok ihtiyaç duyduğu öğretim yöntemleri pratik konuşma ve çeviri yöntemleridir. Fakat hem öğretmenlerin hem öğrencilerin verdiği yanıtlara göre derslerde bu tür uygulamalara oldukça az yer verilmekte olduğunu görmekteyiz.

75 öğrenciden toplamda 59'u çeviri yapmayı sevdiğini, 16 öğrenci ise çeviri yapmayı sevmediğini bildirmiştir. 45 öğrencimizin çeviribilim ya da mütercim-tercümanlık bölümleri hakkında bilgi sahibi olduklarını, 30 öğrencimiz ise bu bölümler hakkında hiçbir bilgileri olmadığını belirtmişlerdir. Bu oranlara bakıldığında oranların birbirine oldukça yakın olduğunu görmekteyiz. Ankete katılan öğrencilerimizin büyük bir çoğunluğu çeviribilim ve mütercim-tercümanlık bölümlerindeki öğrenci ve akademisyenlerle tanışmadıklarını bildirmişlerdir. Aynı şekilde %56'lık bir kısım öğrenci bu bölümleri tercih etmek istemediğini ve %52'lik kısım ise çevirmen olmak istemediğini belirtmiştir. Bu konuda öğrencilerin bu bölümlerdeki akademisyen ve öğrencilerle tanışması onlar için bir farkındalık olabilirdi. Hem öğrencilerin ikinci yabancı dil olarak Almanca derslerine hem de çeviriye karşı bir ilgileri oluşurdu. Bu aşamada öğrencilere üniversitelerin çeviribilim ya da mütercim-tercümanlık bölümlerinde konferans, seminer düzenlemelerinin ve oradaki öğrenci ve akademisyenlerle bir araya gelerek hem sohbet hem de soru-cevap yöntemi uygulanarak onlara bir farkındalık kazandırılmasının oldukça faydalı olacağını düşünüyorum. Bunun sonucunda hem öğrencilerin bu bölümleri tercih etme oranları artacak hem de ilgileri oluşacaktır.

SONUÇ

İnsanların iletişim kurabilmesini sağlayan araç dildir. Kişinin bir yabancı dil öğrenebilmesi için ilk olarak anadilini bilmesi gerekmektedir. Günümüzde dil öğretimi oldukça önemsenmektedir. Türkiye’de dil öğretimi deyince akla ilk gelen dil İngilizcedir. Fakat yaşadığımız çağı yaşadığımızı göz önünde bulundurursak bilim her gün giderek gelişmekte, turizm çoğalmakta, uluslararası ilişkiler artmakta ve teknoloji hızla gelişmektedir. Tüm bunları ele aldığımızda artık bireylerin İngilizce dışında mutlaka ikinci bir yabancı dil edinmeleri neredeyse gerekli hale gelmiştir.

Bu bağlamda öncelikli olarak alana üst bakış kazandırmak amacıyla yabancı dil kavramı üzerinde durulmuştur. Sonrasında ise Türkiye’de yabancı dil eğitimi hakkında bilgi verilmiş, Türkiye’de yabancı dil öğrenmeyi güçleştiren unsurlara değinilmiştir. MEB’e bağlı özel okul ve devlet okullarında verilen yabancı dil eğitimleri hakkında kısa bilgi verilmiş ve ne yoğunlukta yabancı dil dersleri işlendiği konusuna değinilmiştir. Buradan elde ettiğimiz sonuçlara göre özel okulların yabancı dil eğitimine daha erken yaşta başladığını ve ders saatlerinin devlet okullarına göre daha çok olduğunu görmekteyiz. Erken yaşta yabancı dil eğitiminin önemi günümüzde oldukça büyüktür. Çalışmanın devamında yabancı dil eğitiminde kullanılan yöntem ve teknikler üzerinde durulmuş; ikinci yabancı dil kavramı hakkında bilgi verilmiş ve ikinci yabancı dil olarak Almanca konusuna değinilmiştir. Türkiye’de ikinci yabancı dil olarak verilen eğitim Almanca dili üzerinedir. Hem devlet okulları hem de özel okullarda verilen ikinci yabancı dil olarak Almanca ders saati sayıları aynıdır.

İkinci yabancı dil olarak Almanca derslerinde hangi yöntem ve tekniklerin kullanıldığını, derslerde çeviriye ne kadar ihtiyaç duyulduğunu ve öğrencilerin çeviribilim veya mütercim-tercümanlık bölümlerine olan ilgi ve yatkınlıklarını araştırmak amacıyla Sakarya ilinde toplamda 6 okuldaki lise öğrencileri ve Almanca öğretmenleri ile anket çalışması yapılmıştır. Bu okulların 3 tanesi özel okul 3 tanesi ise devlet okuludur. Hem özel okul hem de devlet okulu seçilmesinin sebebi ise okullar arasında ikinci yabancı dil olarak Almanca derslerinde farklılıklar olup olmadığıdır. Araştırmalara ve anket sonuçlarına göre özel okul ve devlet okulları arasında ikinci yabancı dil olarak Almanca derslerinde farklılıklar ortaya çıkmıştır. Bu farklılıklardan ilki ve en önemlisi ikinci yabancı dil olarak Almanca derslerinin öğrencilere ne zaman verilmeye başlandığıdır.

Devlet okullarında ikinci yabancı dil olarak Almanca derslerini öğrenciler yalnızca Fen ve Anadolu liselerinde görmektedir. Fakat çoğu özel okulda Almanca dersleri anasınıfı yani 4 yaş itibari ile başlamaktadır. Araştırma sonuçlarına yeniden baktığımızda bir diğer farkın özel okulların öğrencilere sunduğu imkanlar olduğunu görebiliriz. Devlet okullarında Almanca dersleri için yalnızca ders kitabı gönderilirken özel okullarda bu durum çok daha farklıdır. Özel okullarda her kademe için farklı ders kitaplarının yanı sıra dinleme CD'leri, hikâye kitapları, farklı dijital uygulamalar, videolar, oyunların yanında ekstra çalışma sayfaları kaynak olarak gönderilmektedir.

Hem Almanca öğretmenleri hem de ikinci yabancı dil olarak Almanca dersi gören öğrencilere uygulanan anketler detaylı bir şekilde dördüncü bölümde yer almaktadır. Genel bir bakış açısıyla anket sonuçlarını değerlendirecek olursak öğretmen anketine göre;

- Ankete katılan Almanca öğretmenlerinin çoğu daha önce Almanca dilinin konuşulduğu bir ülkede bulunmuştur.
- Öğretmenlerin tamamı İngilizce de bilmektedir.
- Öğretmenlerin çoğu Almanca ders saatlerini yetersiz bulmaktadır.
- Öğretmenlerin çoğu Almanca ders kitaplarını yeterli bulmaktadır.
- Öğretmenlerin çoğu derslerde ekstra kaynak kullanmaktadır.
- Öğretmenlerin çoğu öğrencilerin başarısını ölçmede klasik soru-cevap, ödevler, pratik konuşma sınavları ve dinleme/anlamaya yönelik soruları kullanmaktadır.
- Öğretmenlerin çoğu derslerin işlenişinde dilbilgisi, pratik konuşma, eğitsel oyun ve resimli kartlarla öğretim tekniği gibi metotlara ağırlık vermektedir.
- Öğretmenlerin çoğu dersleri işlerken görsel-işitsel araçlarla öğretim tekniğine yer vermektedir. Bunun dışında eğitsel oyunlar ve grup çalışmaları ön plandadır.
- Öğretmenlerin çoğuna göre yabancı dil öğrenmeyi olumsuz yönde etkileyen en önemli faktör ders saatinin yetersizliğidir.
- Öğretmenlerin çoğu okullarında verilen Almanca eğitimi sonrası öğrencileri A1, A2 seviyelerine gelmesini hedeflemektedir.
- Ankete katılan öğretmenlerimizin yarısı derslerde çeviri uygulamaları yaptıklarını belirtirken diğer yarısı derslerin işlenişinde çeviri uygulamalarına yer vermediklerini bildirmişlerdir.

Öğrenci anket sonuçlarına göre;

- Ankete katılan öğrencilerin çoğu 17 yaşında olup, 12.sınıf öğrencileridir.
- Öğrenciler okudukları okullarda İngilizce ve Almanca dersleri görmektedirler.
- Öğrencilerin çoğu okudukları okullarda Almanca eğitimini gerekli görmektedirler.
- Öğrencilerin çoğuna göre derslerin işlenişinde pratik konuşma dersi ve çeviri uygulamalarına yer verilirse daha faydalı olur.
- Öğrencilerin çoğu derslerin soru-cevap tekniği ve konu ve ilkelerin açıklanması yöntemleriyle işlendiğini belirtmişlerdir.
- Öğrencilerin çoğu Almanca derslerinde gramer kuralları öğrendiklerini ve kelime haznelerini genişletebildiklerini belirtmişlerdir.
- Öğrencilerin büyük bir çoğunluğu çeviri yapmayı sevdiklerini; neredeyse yarısı mütercim-tercümanlık veya çeviribilim bölümleri hakkında bilgi sahibi olduklarını dile getirmişlerdir. Aynı şekilde öğrencilerin büyük bir çoğunluğu mütercim-tercümanlık ya da çeviribilim bölümü öğrencileri veya hocalarıyla hiç tanışmadıklarını ve bu bölümlerde okumak istemediklerini dile getirmişlerdir. Bu sebeple öğrencilerin neredeyse yarısı çevirmen olmayı istemediklerini dile getirmişlerdir.

Yapılan anket sonuçlarından hareketle;

- MEB'e bağlı devlet okullarında ikinci yabancı dil olarak Almanca derslerinin daha erken yaşta başlaması,
- Ders kitaplarının içeriklerinin zenginleştirilmesi ve özel okullarda olduğu gibi ders kitabı dışında ekstra kaynakların da gönderilmesi,
- Derslerin işlenişinde yalnızca dilbilgisi/gramer kurallarına yer vermek yerine öğrencilerin dikkatini çekecek yöntem ve tekniklerin uygulanması,
- Derslerde daha çok pratik konuşma ve çeviri uygulamalarına yer verilmesi,
- Okullardaki Almanca ders saatlerinin arttırılması,
- Öğrencilere çeviribilim ve mütercim-tercümanlık bölümleri hakkında bilgilendirmeler yapılması,
- Üniversitelerde bu konuyla ilgili seminer/egitimler düzenlenmesi,

- Öğrencilerin bu bölümlerdeki öğrenci ve akademisyenlerle tanıştırılması önerilmiştir.

Yabancı dile olan ihtiyacın giderek arttığı günümüzde çeviriye olan ihtiyaç da giderek artmaktadır. Bu sebeple ikinci yabancı dil olarak Almanca derslerinde çevirinin büyük rol oynaması gerektiği düşünülmektedir. Buradan yola çıkarak öğrencilerin çeviribilim ve mütercim-tercümanlık bölümleri hakkında bilgilendirilip hem adı geçen bölümler hem de çeviri hakkında farkındalık kazandırılması gerektiği düşünülmektedir. Bu öneriler dikkate alınırsa ikinci yabancı dil olarak Almanca derslerine verilen ilgi artacak, dersler daha verimli geçecektir. Bu sayede eğitime katkı sağlanmış ve öğrenciler çeviribilim ve mütercim-tercümanlık bölümleri hakkında bilgi sahibi olup, farkındalık kazanacaklardır.

KAYNAKÇA

- Acat, M. ve Demiral, S. (2002). *Türkiye’de Yabancı Dil Öğreniminde Motivasyon Kaynakları ve Sorunları. Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 312-320
- Akdoğan, F. (2004). Yeni Projeler Işığında Erken Yaşta Yabancı Dil Öğretimi. *Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi*, 97-109, sayı 2
- Akıllılar, T. (2013). İkinci Yabancı Dil Olarak Almanca Öğreniminde Üstbilişsel Farkındalık. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi Özel Sayı*, 275-285, cilt 6
- Arak, H. (2006). İkinci Yabancı Dil Olarak Almancanın Öğrenilmesinde İngilizcenin ve Karşılaştırmalı Dil Bilgisinin Rolü. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 205-216, cilt 1, sayı 21
- Balcı, U. (2016). Anadolu Liselerinde İkinci Yabancı Dil Olarak Almanca Eğitimi: Batman İli Örneği. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, sayı 29, 346-355
- Can, E. ve Can, C. (2014). Türkiye’de İkinci Yabancı Dil Öğretiminde Karşılaşılan Sorunlar. *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 43-63, cilt 4, sayı 2
- Çelebi, M. (2006). Türkiye’de Anadili Eğitimi ve Yabancı Dil Öğretimi. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 285-307, cilt 2, sayı 21
- Çuhadar, C. ve Yücel, M. (2010). Yabancı Dil Öğretmeni Adaylarının Bilgi ve İletişim Teknolojilerinin Öğretim Amaçlı Kullanımına Yönelik Özyeterlik Algıları. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 199-210, cilt 27, sayı 27
- Demirel, Ö. (2021). *Yabancı Dil Öğretimi, Dil Pasaportu- Dil Dosyası- Dil Biyografisi*. Pegem Akademi Yayıncılık.
- Demirkan, C. (2008). *Yabancı Dil Öğreniminin Bireylerin Sosyal Yaşamına Etkisi: Isparta’da Öğretmenler Üzerine Bir Araştırma*. Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetimi Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi
- Ekmekçi, F. (1983). Yabancı Dil Eğitimi Kavramı ve Kapsamı. *Türk Dili, Dil Öğretim Özel Sayısı*, 107-115
- Erdem, M. ve Memiş, M. (2013). Yabancı Dil Öğretiminde Kullanılan Yöntemler, Kullanım Özellikleri ve Eleştiriler. *Turkish Studies – International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 297-318, sayı 8-9, Ankara
- Eren, B. (2018). *İkinci Yabancı Dil Olarak Almanca Eğitiminde Öğrenme Stillерinin Belirlenmesi*. Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yabancı Diller Eğitimi Ana Bilim Dalı Alman Dili Eğitimi Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, Edirne

- Ersan, K. (2019). *Türkiye’de Yabancı Dil Öğrenme ve Sorunları*. Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyoloji Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi
- Haznedar, B. (2010). Türkiye’de Yabancı Dil Eğitimi: Reformlar, Yönelimler ve Öğretmenlerimiz. *International Conference on New Trends in Education and Their Implications*, 747-755, sayı 11
- Işık, A. (2008). Yabancı Dil Eğitimimizdeki Yanlışlar Nereden Kaynaklanıyor? *Journal of Language and Linguistic Studies*, 15-26, cilt 4, sayı 2
- Kara, Ş. (2004). Ana Dil Edinimi ve Erken Yaşta Yabancı Dil Öğretimi. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 295-314, sayı 2
- Karaman, F. (2017). Temel Eğitimde İkinci Yabancı Dil Olarak Almanca Öğretimi. *Batman Üniversitesi Yaşam Bilimleri Dergisi*, 104 – 110, cilt 7, sayı 2
- Koç, N. (2019). *İkinci Yabancı Dil Olarak Almanca Öğretiminde Öğretmenlerin Karşılaştıkları Sorunlar*. Fırat Üniversitesi Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi. Elâzığ
- Okutucu, İ. (2019). *Çevirinin Yabancı Dil Öğretimindeki Yeri ve Yabancı Dil Öğretim Yöntemlerine Yansımaları*. Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yabancı Diller Eğitimi Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi
- Paker, T. (2012). Türkiye’de Neden Yabancı Dil Öğretemiyoruz ve Neden Öğrencilerimiz İletişim Kurabilecek Düzeyde İngilizce Öğrenemiyor? *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 90-94, sayı 32
- Taştekin, K. (2019). *Doğal Yaklaşımda Yabancı Dil Öğretimi*. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi
- Tosun, C. (2006). Yabancı Dille Eğitim Sorunu. *Journal of Language and Linguistic Studies*, 28-42, cilt 2, sayı 1

İnternet Kaynakları

- <https://www.iienstitu.com/blog/yabanci-dil-ogrenmek-neden-onemli>
- <https://berlitz-istanbul.com/neden-ikinci-dil-ogrenmeliyiz/>
- <https://www.daszeitung.com/yabanci-dil-ogrenmek-uzerine-bir-yazi/>
- <https://www.academix.com.tr/danisman-yorumlari/yabanci-dil-bilmenin-onemi-ve-ogrenilmesi-gereken-diller>
- https://tr.wikipedia.org/wiki/T%C3%BCrkiye%27de_yabanc%C4%B1_dil_%C3%B6%C4%9Fretimi
- <http://mufredat.meb.gov.tr/ProgramDetay.aspx?PID=333>

EK

Ek 1: Etik Kurul Onay Belgesi

Evrak Tarih ve Sayısı: 10/12/2019-E.15464

T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Etik Kurulu

Sayı :61923333/050.99/
Konu :18/10 Hayriye YÜKSEL

Sayın Hayriye YÜKSEL

İlgi : Hayriye YÜKSEL 25/11/2019 tarihli ve 0 sayılı yazı

Üniversitemiz Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu Başkanlığının 04.12.2019 tarihli ve 18 sayılı toplantısında alınan "10" nolu karar örneği ekte sunulmuştur.
Bilgilerinizi rica ederim.

Prof. Dr. Arif BİLGİN
Etik Kurulu Başkanı

10. Hayriye YÜKSEL'in " İkinci Yabancı Dil Olarak Almanca Okutulan Anadolu Liselerinde Çevirinin Rolü (Adapazarı Örneklemleri) " başlıklı çalışması görüşmeye açıldı.
Yapılan görüşmeler sonunda Hayriye YÜKSEL'in " İkinci Yabancı Dil Olarak Almanca Okutulan Anadolu Liselerinde Çevirinin Rolü (Adapazarı Örneklemleri) " başlıklı çalışmasının Etik açısından uygun olduğuna oy birliği ile karar verildi.

Evrak Doğrulamak için : <http://200.140.153.232/evrakim.Sorgula/BolgeDogrulama.aspx?V=80509529>

Etik Kurulu Başkanı Kağan Çiğdem SAKARYA / EBP Adresi:
sakaryauiversitesi@nide.aku.tr
Tel:0264 295 50 30 Faks:0264 295 50 31
E-Posta: 200@akadem@sakarya.edu.tr Elektronik Ad: www.sakarya.edu.tr

Bu belge 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununun 5. Maddesi gereğince güvenilir elektronik imza ile imzalanmıştır.

Ek 2: Meb Anket Onay Belgesi

T.C.
ADAPAZARI KAYMAKAMLIĞI
İlçe Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 73161031-44-E.2861003
Konu : Anket Uygulaması

07.02.2020

KAYMAKAMLIK MAKAMINA

İlgi : Hayriye YÜKSEL'in 07/01/2020 tarihli dilekçesi.

Sakarya Üniversitesi Çeviribilim EABD yüksek lisans öğrencisi Hayriye YÜKSEL'in ilgi dilekçelerinde İğemiz Ortaöğretim Genel Müdürlüğüne bağlı liselerimizde öğrenci ve öğretmenlere yönelik ekte örneği sunulan "İkinci Yabancı Dil Olarak Almanca Okutulan Anadolu Liselerinde Çevirimin Rolü" konulu anket çalışmasını yapacak istemektedir.

Söz konusu anket iheriği İlçe Değerlendirme kurulunca incelenmiş ve uygulanmasında herhangi bir sakınca olmadığı tespit edilmiş olup, ilgili okullarda uygulanması, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası, Millî Eğitim Temel Kanunu, millî eğitimin genel ve özel amaçlarına uygun olarak yürürlükte olan tüm yasal düzenlemelerde ve ilgili yönetmeliklerde alınması ve her türlü yasal sorumluluğun anketi uygulayacak olan yüksek lisans öğrencisi Hayriye YÜKSEL'e ait olması, derslerin aksatılmaması ve günüllülük esasına dayalı olarak uygulanması kaydı ile Müdürlüğümüzce uygun görölmektedir.

Makamınızca da uygun göröldüğü takdirde Olurlarınıza arz ederim.

Sedat AYDIN
şube Müdürü

OLUR
07.02.2020

Cořkun BAKIRTAř
Kaymakam a,
Millî Eğitim Müdürlüğü

Güvenli Elektronik İmza
Aşıl İle Aydın
11.02.2020
Nurdin AđIK
Şube

Adres: Karamanpařa sokak, Eski Hıncalı cad. No79 Adapazarı/
SAKARYA
Elektronik Ađ:
e-posta: adapazar154_ęitim@meb.gov.tr

Bilgi için: Abidullah ÇİFTÇİ (Memur)
Tel: 0 (264) 272 23 25
Faks: 0 (264) 272 35 31

Bu belge güvenli elektronik imza ile onaylanmıştır. <https://www.kaymakam.gov.tr> adresinde 870C-d534-3d8d-5f93-55d4 kodu ile teyit edilebilir.

Ek 3: Öğretmen Anketi

ÖĞRETMEN ANKETİ

Değerli Öğretmenlerim,

Size verilen bu anket Sakarya ili Adapazarı ilçesinde bulunan Anadolu liselerinde ikinci yabancı dil olarak verilen Almanca derslerinin incelenmesi amacıyla düzenlenmiştir.

Anketteki sorulara içtenlikle yanıt vermenizi ve sorulara en yakın bulduğunuz cevapları işaretlemenizi rica ederim. Bu çalışmadan elde edilecek bulguların Almanca derslerinin daha verimli hale getirilmesi için yapılacak çalışmalara katkıda bulunacağı düşünülmektedir. Vereceğiniz bilgiler yalnızca bilimsel amaçlı kullanılacak, isim veya kurum zikredilmeden genel bir değerlendirme yapılacaktır.

Teşekkürler.

Hayriye YÜKSEL

Sakarya Üniversitesi Çeviribilim EABD Yüksek Lisans Öğrencisi

Lütfen yazınız...

Mezuniyetiniz ve bölümünüz:

Hizmet Yılı:

Şu anda çalıştığınız okul:

Cinsiyetiniz:

Yaşınız:

A. Aşağıdaki soruları en uygun seçeneğe (x) işareti koyarak cevaplandırınız.

1. Daha önce hiç Almanca dilinin konuşulduğu bir ülkede bulundunuz mu?

Evet

Hayır

2. Almanca dışında başka bir dil biliyor musunuz? Cevabınız evetse lütfen bildiğiniz dilleri yazınız.
- Evet.....
- Hayır
3. İkinci yabancı dil olarak verilen Almanca ders saati sayısını yeterli buluyor musunuz?
- Evet
- Hayır
4. Almanca ders kitaplarını yeterli buluyor musunuz?
- Evet
- Hayır
5. Derslerde ders kitabı dışında başka bir kaynak kullanıyor musunuz? Kullanıyorsanız lütfen yazınız.
- Evet.....
- Hayır
6. Dil öğretimiyle ilgili özel çalışmalarınız var mı? (Yüksek lisans, doktora, vs.)
- Evet.....
- Hayır
7. Yabancı dil öğretimiyle ilgili dergi, gazete, kitap vs. kaynakları takip ediyor musunuz?
- Evet.....
- Hayır
8. Öğrencilerin başarısını ölçmede aşağıdaki tekniklerden hangilerini kullanıyorsunuz? (Birden fazla seçeneği işaretleyebilirsiniz).
- Klasik soru-cevap soruları
- Paragraf soruları
- Çeviri soruları
- Çoktan seçmeli sorular
- Sınıf içi performans
- Ödevler/performans görevleri
- Doğru-yanlış soruları
- Konuşma becerisini ölçen sınavlar

Dinleme-anlamaya yönelik sorular

9. Derslerin işlenişinde aşağıdaki metotlardan hangisine daha çok ağırlık veriyorsunuz? Lütfen numaralandırma yapınız.

Dilbilgisi/gramer

Sözlü dilin öğretilmesi (Pratik konuşma)

Tekrar/Ezbere dayalı yöntem

Çeviri yöntemleri

Eğitsel oyunlar

Resimli kartlarla öğretim tekniği

Benzetim tekniği

Diğer

10. Derslerinizi işlerken hangi öğretim tekniklerini kullanıyorsunuz?

(Birden fazla işaretleyebilirsiniz).

Konunun ve ülkelerin açıklanması

Soru-cevap yöntemi

Çeviri uygulamaları

İkili veya grup çalışması

Eğitsel oyunlar

Görsel-ışitsel araçlarla öğretim

Diğer.....

11. Sizce öğrencilerin yabancı dil öğrenmesini olumsuz yönde etkileyen faktörler nelerdir? *(Birden fazla işaretleyebilirsiniz).*

Sınıfların kalabalık olması

Sınıflardaki öğrenci sayılarının az olması

Öğrencilerin dile olan ilgisi

Ders saatinin yetersizliği

Ders saatinin fazla olması

Kullanılan öğretim yöntem ve teknikleri

Araç-gereç, materyal eksikliği

Araç-gereç, materyal eksikliğinin olmaması

Diğer

12. Okulunuzda verilen Almanca eğitimini sonrası öğrencilerin hangi aşamaya gelmesi hedeflenmektedir? (Birden fazla işaretleyebilirsiniz).

- Başlangıç seviyesi
- A1
- A1, A2
- A2
- A2, B1
- B1
- B1, B2
- B2
- B2, C1
- C1
- C1, C2
- C2

13. Siz öğrencilere Almanca dersini sevdirmek için neler yapıyorsunuz? Lütfen yazınız.

14. Derslerde çeviri uygulamaları yapıyor musunuz? Cevabınız evetse yaptığınız çeviri uygulamaları ile ilgili biraz bilgi verir misiniz?

- Evet.....
.....
.....
- Hayır

Ek 4: Öğrenci Anketi

ÖĞRENCİ ANKETİ

Değerli öğrenciler,

Size verilen bu anket Sakarya ili Adapazarı ilçesinde bulunan Anadolu liselerinde ikinci yabancı dil olarak verilen Almanca derslerinin incelenmesi amacıyla düzenlenmiştir.

Anketteki sorulara içtenlikle yanıt vermenizi ve sorulara en yakın bulduğunuz cevapları işaretlemenizi rica ederim. Bu çalışmadan elde edilecek bulguların Almanca derslerinin daha verimli hale getirilmesi için yapılacak çalışmalara katkıda bulunacağı düşünülmektedir. Vereceğiniz bilgiler yalnızca bilimsel amaçlı kullanılacaktır.

Teşekkürler.

Hayriye YÜKSEL
Sakarya Üniversitesi Çeviribilim EABD Yüksek Lisans Öğrencisi

Lütfen yazınız...

Kaç yaşındasınız?

Sınıfınız:

Cinsiyetiniz:

Okuduğunuz Okul:

Öğrendiğiniz Yabancı Diller:

A. Aşağıdaki soruları en uygun seçeneğe (x) işareti koyarak cevaplandırınız.

1. Bulduğunuz lisede ikinci yabancı dil olarak Almanca eğitiminin gerekli olduğunu düşünüyor musunuz?

Evet

Hayır

2. Derslerin işlenmesinde aşağıdaki metotlardan hangisine ağırlık verilse size göre daha iyi olur? (Birden fazla işaretleyebilirsiniz).
- Dilbilgisi
 - Drama tekniği
 - Çeviri uygulamaları
 - Pratik konuşma dersleri
 - Eğitsel oyunlar
 - Resimli kartlarla öğretim tekniği
 - Benzetim tekniği
3. Derslerde aşağıdaki tekniklerden hangileri sıklıkla kullanılmaktadır? (Birden fazla işaretleyebilirsiniz).
- Konunun ve ilkelerin açıklanması
 - Soru-cevap yöntemi
 - Çeviri uygulamaları
 - İkili veya grup çalışması
 - Eğitsel oyunlar
 - Pratik konuşma dersleri
 - Görsel-ışitsel araçlarla öğretim
 - Resimli kartlarla öğretim tekniği
 - Benzetim tekniği
4. İkinci yabancı dil olarak aldığınız Almanca eğitiminde; (Birden fazla işaretleyebilirsiniz).
- Almanca gramer kurallarını öğreniyorum.
 - Almanca kelime haznemini genişletebiliyorum.
 - Almanca dilinde kendimi yazılı ve sözlü olarak ifade edebiliyorum.
 - Almanca-Türkçe veya Türkçe-Almanca dillerinde çeviri yapabiliyorum.
5. Çeviri yapmayı seviyor musunuz?
- Evet
 - Hayır
6. Çeviribilim ya da Mütercim Tercümanlık bölümleri hakkında hiç bilginiz var mı?
- Evet
 - Hayır

7. Hiç Çeviribilim ya da Mütercim Tercümanlık bölümlerindeki hocalarla tanıştınız mı?
- Evet
- Hayır
8. Hiç Çeviribilim ya da Mütercim Tercümanlık bölümlerinde okuyan öğrencilerle tanıştınız mı?
- Evet
- Hayır
9. Çeviribilim ya da Mütercim Tercümanlık bölümlerinde okumak ister misiniz?
- Evet
- Hayır
10. Çevirmen olmak ister misiniz?
- Evet
- Hayır

ÖZGEÇMİŞ

Ad Soyad: Hayriye YÜKSEL	
Eğitim Bilgileri	
Lisans	
Üniversite	Sakarya Üniversitesi
Fakülte	Fen-Edebiyat Fakültesi
Bölümü	Çeviribilim (Almanca)
Makale ve Bildiriler	
1. Mütercim-Tercümanlık Bölümlerindeki Akademik Çeviri Eğitimi ve Çeviri Sektörünün Beklentileri (Hacettepe ve Sakarya Üniversiteleri Örneği) – Finans, Ekonomi ve Sosyal Araştırmalar Dergisi. Cilt: 7 Sayı:2	